

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2,40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 2.)
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 filerl.
Manuscripte nu să inapo-
lază.

Audiența lui Khuen.

— Situația politică. —

Arad, 30 Ianuarie.

Ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry* a fost, ieri, sărbătorit atât în Cameră, cât și la un banchet dat în onoarea lui. Pretextul pentru această sărbătorire l'a oferit operația de ochi, reușită, la care a fost nevoit să se supună contele *Khuen*. Motivul adevărat al sărbătoririi va fi fost, însă audiența de Duminecă a ministrului-președinte. Ovațiile sgomotoase cu cari a fost salutată contele *Khuen* au urmărit ținta de a da acestei audiențe o importanță și mai mare, decât îi dă durată excepțional de lungă a audienței — două ore — și situația politică gravă de azi.

Fără îndoială, în această audiență a fost vorba, în rândul întâi, de reformele militare și piedeca ce se opune votării lor: *obstrucția opoziției ungurești*. Guvernul contelui *Khuen* vreme de un an și jumătate a încercat toate mijloacele pentru a înfrânge obstrucția, fără să poată obține nici măcar votarea bugetului — fără încheierea unui armistițiu cu opoziția.

Armistițiul acesta a expirat acum și partidele își recâștigă vechea libertate de acțiune. Va reîncepe, deci, obstrucția și contra-obstrucția din trecut. Este așadar prea firesc ca guvernul să se gândească în mod serios la o soluție care să restabilească ordinea în parlament și posibilitatea muncii pozitive.

După toate încercările zadarnice de

până acum de-a înfrânge opoziția prin o interpretare mai severă a regulamentului intern, rămân numai două soluții: împăcarea cu opoziția sau dizolvarea parlamentului și sdrobirea opoziției în alegeri.

În cercurile politice guvernamentale se afirmă că în audiența de Duminecă a contelui *Khuen* s'au discutat chiar aceste două soluții și Maj. Sa a încuviințat toate propozițiile, făcute sub acest raport, de ministrul-președinte ungar.

Cum soluția cea mai sigură este împăcarea cu opoziția, contele *Khuen* va începe înainte de toate noi tratative cu cele două fracțiuni independente. Se afirmă chiar că ministrul-președinte încă din Viena l'a avizat pe *Kossuth* că după întoarcerea sa la Budapesta îl va vizita pentru a discuta condițiile de pace.

Se va relua, deci, vechea tactică a *concesiilor naționale*. Contele *Khuen-Héderváry* va face cunoscute în Camera deputaților. — „*P. Lloyd*” afirmă că aceste declarații vor urma încă în cursul acestei săptămâni — concesiile ce le poate face opoziției.

Aceste concesiuni ar fi: regularea chestiei emblemelor și a drapelelor; casarea, din proiectul reformelor militare, a dispozițiilor constituționale jignitoare pentru Unguri și, în sfârșit, făgăduința în ce privește votul universal.

În privința aceasta, se spune că ministrul-președinte va declara că proiectul despre votul universal se va depune în cursul acestui an. Votul universal va fi egal, în orașe secret și, cu mici restricțiuni, votarea se va face în comună.

Dacă opoziția nici în schimbul acestor declarații și făgăduințe n'ar dezarma, guvernul va proceda la dizolvarea parlamentului și publicarea de alegeri nouă.

Amenințarea aceasta cu dizolvarea parlamentului se spune însă numai în mod discret și cu multă timiditate, cea ce dovedește că, în mod serios, guvernul nici nu se gândește la înfrângerea opoziției prin alegeri nouă.

Rămâne, deci, singura soluție a împăcării și audiența de Duminecă va fi dat contelui *Khuen* numai autorizația de-a relua tratativele cu opoziția și de-a încerca lămurirea situației pe cale pașnică.

Luni seara, partidul guvernamental a dat un banchet în cinstea ministrului-președinte contele *Khuen-Héderváry*.

Discursul festiv l-a rostit contele *Tisza*, care, după ce stăruie asupra necesității de a se vota reformele militare, atinge și chestia votului universal.

Contele *Tisza* a fost cu acest prilej mai liberal decât de obicei. A declarat anume că reforma electorală trebuie făcută de așa încât să fie un pas serios spre ideile *democratice*... dar, chiar fiindcă această chestiune este atât de importantă, *rezoluția ei trebuie amânată pe vremuri mai liniștite*.

Cu alte cuvinte, contele *Tisza* e aderent al unei reforme electorale *democratice*... care, însă, să nu se facă *niciodată*.

Atât contele *Tisza* cât și contele *Khuen*, în răspunsul său, au apelat la sentimentele de solidaritate a tuturor membrilor partidului.

Reluarea tratativilor.

În cercurile politice se afirmă cu multă pozitivitate că tratativele guvernului cu opoziția se vor relua încă în cursul acestei săptămâni.

Carmen Sylva.

Pierre Loti, marele scriitor francez, publică sub acest titlu în revista pariziană „*Dimanche Illustré*” din 7 Ianuarie n. următorul articol:

„În cursul vieții mele pribege mi-s'a întâplat odată să mă opresc într'un castel fermecat, la o zână. Sunetul depărtat al buciului, are puterea de a-mi reînvia toate amintirile petrecerii mele acolo.

Pricina e că acel castel al zânei, e așezat în mijlocul unui codru profund, în care se auziau mereu trompete militare cu timbru grav răspunzându-și ca din depărtări nemărginite. Aceste sunete străine, necunoscute, aveau o melancolie aparte, păreau chemări vrăjite, în aerul sonor ce respirau, acolo, — aerul tăcut, viu și pur al culmilor.

Deci când aud din depărtare trompete sunând, revăd îndată, tot așa de lămurit ca și cum aș fi încă, un budoar regal (căci zâna de care vorbesc este și regină), dând prin înalte ferestre gotice peste un infinit de pini verzi strânși unii lângă alții ca în codrii primitivi.

Budoarul, îngrămadit cu lucruri prețioase, este de o măreție sumbră, în culori fără de urme, de grenate atenuate dând în blond, aurării întunecate, nuanțe de focuri ce se sting, are mari draperii masecând colțuri misterioase în turnuri.

Și zâna-mi reapare acolo, învestmântată în alb cu un lung văl, ea este așezată în fața unei planșete și pictează pe pergament cu un penel

ușor, minunate chenare de cărți arhaice, unde aurul domină peste tot; lucru de regină al vremilor apuse, început de trei ani, o carte de liturgie neprețuită, destinată unei catedre.

Cu ce se cuvine să escriu trăsăturile acestei regine? Cât e de delicată și dificilă sarcina: îți pare că expresiunile ordinare, pe cari le-ai întrebuințat vorbind de un altul, devin cu totul ireverentioase, atât de mare e respectul ce ți-se impune când e vorba de dânsa. Eterna tinerețe este în surisul ei, ea stă pe buzele ei catifelate cu un inalterabil roz; ea străluce pe frumoșii dinți limpezi ca porțelamul. Iar măreșele ei plute, cari se văd prin văl amestecate cu fire argintale, sunt aproape albe...

„Perii albi, a scris în cugetările sale, sunt punctele de spumă care acopere marea după furtună”...

Și cum să exprimi farmecul unic al privirii sale, al ochilor săi albaștri limpezi sub fruntea largă și pură: farmec de supremă inteligență, farmec de nesfârșită profunzime, de discretă și simpatică pătrundere, de suferință obișnuită și de imensă milă!...

Foarte schimbăcioasă este expresiunea acestei fețe, cu toate că surisul este aproape veșnic. — Acesta este rolul nostru, imi zise ea într-o zi, de a suride continuu ca niște idoli. — Dar acest zimbet de regină are multe nuanțe diferite: uneori este o veselie, proaspătă de copil; dese ori este un zimbet de melancolie resemnată. — alte ori chiar de tristețe fără margini.

Prima dată când am avut onoarea să vorbesc

cu M. Sa, mirarea mea nu a fost că am auzit-o vorbind în chip superior despre lucruri superioare, știam de mai înainte că așa e ea. Dar ea regină obligată la „zimbetul perpetuu al idolilor”, imi părea că ea a rămas străină de unele suferinți ale sufletului uman, și admirația mea a fost mare de a vedea dimpotrivă, că ea cunoștea adânc toate încercările, toate mizeriile inimii celor mai mici și celor mai umili tot așa de bine ca și pe acelea ale inimii celor mari, ale prinților.

Pentru a foma astfel această suverană, a trebuit copilăria ei austeră și întunecată de toate doliurile, într'un castel din Nord, copilăria sa ținută înadins departe de curte și pusă în atingere cu suferințele sârmanilor oameni cari trăiau pe domeniul părintesc. Pentru a face așa de bună și de accesibilă celor care plâng a trebuit o primă educație simplă și familiară.

Apoi a venit acel pelerinaj dealungul Europei în compania mătușei sale, marea ducesă Helena a Rusiei. Și, în țările unde se opreau, măștri cei mai aleși îi imbiau spiritul cu un rezumat transcendent al tuturor cunoștințelor omenești, ca o chintesență a tuturor literaturilor! Și, în sfârșit, au fost acești ani cam lungi trecuți pe tronul României. Venită încă foarte tânără, în această țară turburată care se forma, a trebuit să vadă de aproape multe drame, spre marea mirare a ochilor săi puri. Atunci, imediat, văduvele, părăsite, mamele fără de copii, micile copile fără de mamă, au devenit amicile sale.

Ea a socotit că datoria sa de regină era de a nu respinge niciodată confidențele, chiar cele mai sumbre, care-i veniră cu lacrimi, și că rolul ei

Contele *Khuent Héderváry* va trata deadreptul cu *Justh* și *Kossuth*, șefii celor două fracțiuni independiste.

Discuția reformelor militare se va re-lua numai în săptămâna viitoare, așa încât guvernul are vreme pentru aceste tratative.

Declarație. Primiim următoarele:

Noi subscrișii, membri ai colegiului profesesc al tractului gr.-ort. al *Mercurei*, condamnă toate certele ivite între ziarele „*Tribuna*” și „*Românul*” din motiv că

1) acelea au izvoare în interese personale, cari nu pot fi identificate cu interesele generale naționale;

2) prin acele certe se produce confuzie și părerii rele în întreg poporul românesc;

3) neînțelegerile și divergențele ivite produc hotjocură asupra întregii națiuni românești și înaintea altor popoare străine.

Deci, și numai din motivele acestea reprobăm și regretăm din suflet certele ivite între conducătorii noștri și cerem cu insistență în numele alor 30.000 suflete curat românești, nevinovate și neinficiale de aceste certe, ca triste și supărăcioase neînțelegeri cât mai curind să se sfârșească.

Mercurea, în 14/27 Ianuarie 1912. Ioan Stanciu, paroh. Ioan Serb, paroh. Ilie Beu, preot gr.-ort. Avram S. Pecurar, preot. Romul Pop, parohul Gârbovei. Ștefan Morariu, preot. Patriciu Marcu, preot. gr.-ort. Ioan Crăciun, preot. Crucian Mărginean, preot. Ștefan Medeașan, preot.

Audiența arhiducelui Francisc Ferdinand.

Se anunță din Viena: Arhiducele Francisc Ferdinand, reîntors dela Berlin mâne se va înfățișa înaintea monarhului. Moștenitorul de tron va raporta împăratului despre consfăturile de mare importanță pe cari le-a avut la Berlin cu împăratul *Wilhelm*, cancelarul *Bethmann-Hollweg* și secretarul general de externe *Kiderlen-Waechter*. Conform știrilor din Berlin aceste consfătuiri s'au referit în primul loc la acțiunea contemplată cu Austro-Ungaria în scopul aplanării grabnice a conflictului războinic dintre Italia și Turcia. A mai fost vorba și de interesele mai importante ale Triplei Alianțe.

este de a ridica, de a împăciui, de a ierta, de a șterge.

O imensă milă ce pare detașată de tot, care nu așteaptă nimic în schimb, care scuză tot, — acolo stă, cred, darul rar și supraomnesc pe care timpul, suferința, decepțiunile, ingraturile l'au făcut acestei regine. Dar cu firea-i arzătoare, cu entuziasmul său pasionat pentru tot ce e frumos și nobil, a rebuit să treacă prin multe surprize, de indignări, de revolte, până să ajungă la acest zimbet ultra-ceresc, care pare acum a face parte întregitoare din ea însăși. „Fiecare dintre noi aproape, a avut un Ghetseman și un Calvar al său”, a scris ea undeva, aceea care se renaște după ele, nu mai aparțin pământului.

AVIZ.

Abonații cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați prin aceasta să binevoiască a-l reînnoi cât de curind ca să nu fim siliți a le sista exodarea ziarului. Restanțierii sunt rugați să plătească și restanța de abonament.

Adm. „*Tribunei*”.

Desbaterea petiției dela Orăștie. Azi a început înaintea Curții de Casație desbaterea petiției prezintate de alegătorii români împotriva alegerii dela Orăștie.

Președintele senatului e *Zachár Emil*, raportor *Ardik Simon*. În numele petiționiștilor s'a prezintat *Dr. Aurel Vlad*, care la alegere a rămas în minoritate. Apărătorul alegerii și al deputatului ales *Dr. Farkas Pál* e avocatul *Dr. Tetéleni Armin*.

Desbaterea va ține propabil vre-o două zile.

Perechea regală a Angliei la Majestatea Sa. Din Viena se anunță: La 1 Maiu va sosi la Viena Regele *Gheorghe al Angliei* cu soția sa pentru a face o vizită Maj. Sale.

Primirea înalților oaspeți va avea loc în *Hofburg*. Ambasada Angliei v da în onoarea Suveranilor un prânz de gală, la care vor fi invitați toți diplomații din Viena.

Congregația comitatului Sibiiu. Congregația ordinară de iarnă a comitatului Sibiiu a fost convocată pe ziua de 5 Februarie n.

Ședința Camerei. În ședința de azi a Camerei deputaților s'a continuat discuția proiectului de lege despre noua reformă a legii advocațiale.

Ce e naționalismul.

— Reflexii și scrisoarea unui alt preot. —

Am primit următoarea scrisoare:

Onorată Redacțiune,

Cetind articolul „*Ce e naționalismul*” unui „*Preot de pe Rovine*” apărut în „*Tribuna*” Nr. 12 dela 28 l. c. nu pot intrelăsa să nu înregistrez și eu un caz foarte semnificativ care de multă vreme îmi dă de gândit, dar care până la cetirea corespondenței anumite mi-se părea unic în felul său, ori cel puțin atât de sporadic, încât ca și un „*error calami*” nici nu țineam să-l menționez vreodată.

Acum însă că văd și cetesc prea des dovezi de destrăbălarea supremă a sentimentului național, ce dăinuește mai cu seamă în cercurile unor intelectuali și „*fruntași*” de ai noștri, trebuie să mă conving tot mai mult de adevărurile incontestabile cuprinse în articolul „*Morala celor mici*” al iubitului nost poet *Octavian Goga*, care ne arată foarte plastic, cum „*si duo faciunt idem, non este idem*”, și cum un biet preot (din *Săcuime*) poate „*trada*” cauza românească participând la o petrecere ungurească, și cum unii „*fruntași*” de ai noștri, sfidează întruna sentimentul național fără nici un scrupul, de multe ori fără nici o rușine și totdeauna fără nici o rezponzabilitate.

Căci oare, cine ar și cuteza să tragă la răspundere pe un asemenea „*fruntaș*” asupra faptelor sale, chiar *neromânești* să fie? Ce știu eu, sau tu, umil și supus gregar, ce e politica mai înaltă și supremele rezoane de tactică...!

Bre, bre! Cum nu mai prind azi astfel de fleacuri „*grandiloquente*!” Intru adăvăr triste și ticăloase vremuri...

Nu doare însă, că, — abstragând dela altele, — mulți dintre „*fruntașii*” noștri nu dau pilda cuvenită, cu care tocmai în vederea poziției lor ar fi datori, celor mici, amărâți și oropsți.

Evident deci că sunt abuzuri „*fruntașe*.”

Și că „*abuzuri*” ca cele comunicate în corespondența amintită se vor fi făcut și se fac și înalte părți, sunt acum pe deplin convins. Mai cu seamă, că singur cunosc mai multe cazuri de acestea vinovate.

Astfel nu mai departe, decât advocații noștri din *Blaj*, dd. *Dr. Iuliu Maniu*, *Dr. Laurențiu Nestor* și *Dr. Dănilă Szabó*, cum vedeți dar, o corporațiune întreagă, în frunte cu d. *Dr. Iuliu Maniu*, fost deputat dietal, avocat arhidiecezan, jurisconsultul băncei românești, „*Patria*” și membru activ în comitetul partidului național, sunt de lungi ani de zile membrii ai *Casinei maghiare din Hususău*.

După ce știm că *Blăjenii* au o veche, poate cea mai veche, *Casină Română*, de curând nou instalată într'un pompos local și în toate privințele bine ajustată, unde intelectualii noștri și astfel și „*fruntașii*” mai sus numiți pot să-și satisfacă tuturor pretensiunilor în punctul distracțiilor sociale, cari le poate oferi un astfel de local, — mă întreb cu mirare eu, și cu mine mulți alți con-gregari simplii și naivi, ce nevoie or fi având acești domni de casina ungurească din *Hususău*?

Dacă *advocații români* din *Blaj* pot fi membrii acelei *Casine maghiare* din *Hususău*, unde nu au nimic ce căuta, nu trebuie să ne mirăm apoi, că singurul avocat român din *Hususău*, d. *Dr. Ioan Bianu* încă a *trebuit* să se facă membru aceleiași instituțiuni.

Ne mirăm însă foarte mult, că astfel de lucruri peste tot se pot întâmpla, și că din capul locului pot cadra cu noțiunea de „*fruntaș*”.

În acest punct cerem dar explicație acceptabilă numiților domni și sperăm că nu vom fi desavuați cu o simplă și comoadă negație pe norma juridică „*si fecisti nega*”, care negare însă în acest caz nu s'ar prinde de loc, putându-se oricine brevi manu convinge direct dela *Biroul* numitei *Casine*, despre autenticitatea datelor de mai sus.

Așteptăm dar „*binevoitoarele lămuriri*” asupra „*Moralei celor mari*”, pentru noi ce mici și neîmpăturați cari însă încă contribuim după puterile noatsre la susținerea imaculată și neștirbită a steagului care Vi-s'a încredințat *Domniilor Voastre celor Mari*, — și cari deși nu aducem puzderia de „*jertfe*” cu cari se laudă în „*Românul*” d. *Goldiș* dăscăindu-l pe d. D. *Comșa*, totuși alcătuim așa cum suntem, bietul nost de partid încăput acum pe mâinile *DVoastră*.

Merităm dar totuși să stați de vorbă cu noi. Ori doar: *Ja, Bauer, dass ist was anders...?*

Altecum va trebui să derivăm noi cei mici odată pentru totdeauna și definitiv, înțelesul acestui cuvânt: „*fruntaș*”, ca și o expresie tipică, pentru acei oameni — cei mai mulți păcătoși și netrebnici, dar toți demagogi înăcriți, cari în loc de a se feri de lumina zile, și a-și expia treșoarele lor nu totdeauna limpezi și laudabile, — îndrăznesc a ridica fruntea, și cu fruntea asta adumbrită, încrețită și fardată de grijile obștești (?!), dar cu un tupeu nemaipomenit, dau coate și brânci, și să vîră în fruntea afacerilor și conducerei destinului unui nefericit popor.

Un preot de pe *Târnavă*.

O culme a temerității.

In deosebita atenție a cetitorilor noștri din România.

Traducem la vale un articol din numărul de azi al ziarului „Budapesti Hir-lap”, acest jandarm neadormit al ideii statului național maghiar, articol în care, în deosebi cetitorii noștri din România, vor cunoaște una din culmile temerității politice maghiarizatoare și se vor dumeri asupra acelei sinteze de ideologie bizară care se cheamă mentalitatea ungurească. Articolul este intitulat „Metropolia din Blaj” și glăsuiește astfel:

Capitala spirituală a Românilor din Ungaria este Blajul. Preoțimea greco-catolică își complice în rolul de conducătoare culturală a Românilor în baza titlului, că ea e mai cultă decât preoțimea ortodoxă și în consecință, demnitatea de ordin constituțional al mitropolitului de Blaj, care în realitate e unul din factorii ideii de stat maghiar (!), dă întreg prestigiu culturii românești, acestei culturi care nu vrea să se împace cu ideea de stat maghiar. Trebuie să punem teza așa, după ce maghiarizarea cu scaun la cap nu contestă legitimitatea năzuințelor culturale ale Românilor, deși nu poate să permită ca aceste năzuințe să urmeze o direcție contrară ideii de stat (Maghiarizarea tuturor cetățenilor din Ungaria! (Red. Trib.) și culturii ungurești (Observați această strălucită logică! Red. „Trib.”). Insemnătatea politică Blajul și-o capătă grație împrejurării că în nici o privință n'are o ținută comună (!) cu cultura ungurească și că se pune chiar cu aceasta în directă contradicție. Noi ne-am bucura mai mult, când blăjenii ar putea să demonstreze solidaritatea lor cu cultura ungurească, ceea ce ar fi identic cu solidaritatea lor față de ideea de stat național maghiar. Păcat e, că nu prea pot să ne dea în acest punct dovezi, știut fiind că în Blaj până și paserile ciripesc românește (!), căci dacă n'ar ciripi, mitropolitul înzestrat cu un falnic titlu de nobil maghiar, mai că le-ar alunga în iad.

Autoritățile ungurești (Deși autoritățile sunt unghare! — N. „Trib.”) cunosc *isolațiunea splendidă* în care s'a încercuit față de Unguri mitropolitul de Blaj. Până și la conferințele episcopicești (Conferințele așa-numite catolice, stăpânite de spiritul clericalismului șovin. — N. „Trib.”) numai mânăst de interese materiale ale preoțimeii sale. Cunoaștem în tosele câtă forță a cheltuit pentru ca să zădărnicească ordonanța contelui Apponyi referitoare la catechizarea ungurească în clasele superioare ale școlilor elementare (Românește! N. „Trib.”). A izbutit, — ordonanța aceasta a rămas pe hârtie. Conform legii, toți preoții cari se bucură de congruă trebuie să știe ungurește (și mitropolia din Blaj are 704 parohii, în cari, cu excepția a doi trei irși, toți preoții capătă congruă), dar, din vre-o cauză cu adevărat ciudată, nu s'a convins încă nimenea până astăzi de știința ungurească a preoților români. Mitropolitul nu și face capul călindar din pricina asta, noi însă, pentru cazul când odată și odată s'ar repara greșeala asta, cerem înainte, ca statul să nu-i invite pe episcopii români să facă ei examenul de ungurește al preoțimeii lor. Pentrucă — rămânând la mitropolia din Blaj — preoțimea română n'a ajuns încă nici până acolo, ca să scrie numele de localități ungurește:

Avem în fața noastră catalogul românesc al mitropoliei de Blaj, tipărit la sfârșitul anului 1911 și purtând titlul sunător: „Șematismul veneratului cler al Arhidiecezei Mitropolitane greco-catolice române de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1911”. Pentru a preveni orioe confuzie constatăm că Alba-Iulia înseamnă **Gyulafehervár**, Făgărașul însă nu e acel „fagașas” (cuvânt unguresc care înseamnă crețar de lemn, idiotism unguresc. — N. „Trib.”) pe care Românii îl plătesc statului în schimbul sumei de un milion și jumătate ce primesc ca congruă, ci înseamnă vechiul oraș transilvănean **Fogaras** cu 1367 locuitori gr.-cat., 695 gr.-or., (Români), 1436 rom.-cat., 987 reformați, 786 evanghelici, 227 unitari și 524 jidani (aceștia toți Unguri) și, în consecință, poate nici chiar considerând majoritatea populațiunii, nu trebuie să ne permitem a româniza caracterul orașului (Notați, aici mentalitatea potrivnicilor noștri stră-

lucește în toată splendoarea ei. Am românizat Făgărașul, fiindcă îl tipărim românește într-o carte românească! N. Red.)

Constatăm înainte de toate că mitropolitul din Blaj nu vrea să știe de existența legii despre lenumirile ungurești ale comunelor și orașelor. Toate numele de localități sunt romanizate în șematism și dacă se întâmplă ca vre-o comună să n'aibă nume româneș, ei (Românii. N. „Trib.”) fac din numele unguresc, cu ajutorul ortografiei valahe, o monstruozitate, care dacă n'ar fi revoltătoare, te-ar face să rizi.

Nagyenyed e scris **Aiud** (1722 gr.-cat., 123 gr.-or. de-o parte, de alta 1291 rom.-cat., 3885 reformați, 244 evanghelici, 130 unitari, 103 jidani). Kolozsvár figurează sub numirea de **Cluj**. Kolozsmonostor — **Cluj-Mănăstur**. Firește și Kolozsmegeye se cheamă comitatul „Clujului”. Kecskeháta — „Checichehata”, Dicsőszentmárton — „Diciosánmártin”, Gyergyószentmiklós — Giurgeu-Sân-Miclăuș”, Marosludas — „Ludoșul de Murăș”, Marosvásárhely — „Murăș-osorhei”, Székelyudvarhely — „O-dorheiul-săcușec” (și aici „B. H.” dă iarăș statistica confesională a populației. N. „Trib.”). Și în chipul acesta am putea continua până la sfârșit.

Conform șematismului dela Blaj, în arhidieceză nu există nici o localitate cu nume unguresc (! R. „Tr.”). În adevăr trebuie să facem întreba-re, că oare pe seama cui s'a făcut legea despre numele de localități, dacă până și numele orașelor Nagyenyed, Kolozsvár și Székelyudvarhely se romanizează și numai fiindcă limba rituală a greco-catolicilor e cea românească și în baza acestui titlu de drept limba ungurească e izgonită din întreagă administrația lor bisericească.

(Aici „Budapesti Hir-lap” dă apoi o parțială statistică despre sumele primite de preoții români din arhidieceza Blajului ca întregiri ale venitelor lor. Sunt alese pe sprinceană parohiile cele mai sărace ale mitropoliei, în care, firește, întregirile de leafă îngăduite din tezaurul public sunt cele mai mari, atingând în un caz 1560 de coroane. Statistica aceasta e nu se poate mai tendențioasă și perfidă, după ce în partea covârșitoare a parohiilor întregirile sunt minimale. — tot atâtea fărimături. R. „Trib.”).

E adevărat, că în asemenea parohii ajung în deobște așa numiții „moralisti” adică preoți fără calificare, iar dacă ajunge vre-unul calificat, acesta numai prin hotărâre ministerială poate căpăta congrua în întregime, având a se mulțami în caz contrar numai cu întregirea congruei la suma de 800 cor.

În aceste parohii numește mitropolitul pe preoții cu sentimente patriotice, pe cari prefectul în vederea voturilor îi recomandă de regulă pentru mărirea congruei. Astfel omoară Mitropolitul două muște dintr-o lovitură, pe preoții cu sentimente ungurești îi înfundă în aceste sate, unde numărul voturilor românești este mai mic, iar pe cei cu sentimente românești îi numește în parohii bogate, și mai mari, unde preoții pot desvolta mai mare activitate pentru politica naționalistă, și unde congrua este statorită în sumă mai mare. Ar mai fi o modalitate, prin care s'ar putea retrage congrua dela agiatori, dar aceasta nu se poate aplica, deoarece trădarea de patrie ce o comit zilnic prin nerespectarea culturii ungurești nu este luată în codexul nostru de legi și astfel nu se poate pedepsi. Și de altfel se îngrijește mitropolitul Blajului, ca în educația clericilor să se dea posibilitatea agitației contra ideii de stat, fără ca procurorii să se poată amesteca.

La temeiul cetățeniei maghiare se află și respectarea integrității statului, a unității culturii ungurești. Cine se sustrage de sub influența culturii ungurești, și urmărește alte scopuri culturale, și scopurile lui politice trebuie să fie în mod logic contrar ideii de stat. Despre mitropolitul din Blaj nu se poate afirma și nici dovedi, că ar dori să ia parte la munca noastră culturală. Activitatea preoților reoglindește intențiile prelatului.

Am crezut de necesar să constatăm adevăr, acum la începutul tratativelor pentru ridicarea congruei. Am săvârși o crimă contra noastră înși-ne, dacă am permite, ca partea leului din congrua ridicată să o ducă mitropolitul din Blaj.

Cetitorii noștri din România, edificați de acest articol, publicat în cel mai academic ziar al Ungurilor, pot să-și facă abea o palidă idee despre faimosul constituționalism unguresc, conceput în spiritul men-

talității reoglinde de articol, precum și despre natura sistemului ce ocrotește în această fericită „patrie” libertățile și veghiază asupra conștiinței naționale a numeroaselor ei popoare.

Scrisori din Iași.

Iarăș presa. — Necesitatea unei primeniri. — O datorie.

S'a vorbit și se vorbește înca mult de un timp încoace, de chemarea atât de importantă pe care trebuie s'o aibă o presă fericit orientată. S'a insistat asupra curățeniei morale și mai ales asupra superiorității înălțătoare a discuțiilor ce trebuie să transgăte.

Mai mult ca ori unde, această necesitate s'a accentuat a fi trebuitoare aici în Iași; și tot de aici din Iași pare a fi pornit noul curent de primenire.

Incontestabil, superioritatea politica, intelectuală și morală a unui popor, se oglindește fidel în presa ce dânsul știe să și-o creeze. Judecând înm odul acesta, progresul înfăptuit de poporul nostru e cu desăvârșire iluzoriu. Presa noastră românească, ne face să ne gândim cu îngrijorare la posibilitățile unei reparațiuni cât mai grabnice.

E o deprindere adânc înrădăcinată în spiritul publicului nostru cetitor, că presa politică de fiecare zi e dat să fie orientată și desbătută de pune și inteligentă atât de mult problematice. Reportajile politice, interviurile, conducerea celor mai gingașe atribuțiuni ziaristice, sunt lăsate în seama cine știe cărui „profesionist” imbatrinit și rutinat în carapacea celei mai extraordinare superficialități.

Ce mi-e ție Carp, ce mi-e ție Brătianu, Tache Ionescu, Iorga, Stere?

— Ionescule, te rog, pentru numărul de mâne, fă-l cu ou și cu oțet pe cutare... întelegi... „oligarhia” trebuie sdrobotită, „demagogia” spulberată, „siberianismul” sau „șarlatanismul nesățios” înfierat!...

Și bietul Ionescu — profesionist, ce să-i faci?... — ee achită, se achită vârtos și e cu atât mai bine cotat pentru „la lună” cu cât înjurăturile l'au dat gata pe... adversar!

E o rușine, e o mare rușine felul cum se critică și se cern personalitățile luptelor noastre politice. Toți nei-prăviții giunaziului elementar pot veni într'un anume moment să dărime și să condamne — din înălțimea celei mai extraordinare obrăznicii — principiile politice, sociale ale cutărui om, cu desăvârșire demn de un alt judecător. E o rușine.

S'o recunoaștem sincer. Vina inferiorității presei noastre, dar mai ales a demoralizării ei, o au în bună parte tot cei conducători.

Ar trebui să vie vremea ca funcțiunea de gazetar politic mai ales, să fie apanajul minților și inteligențelor serioase și pregătite culturalicește. Indrumarea, dar mai ales educația cetățenească, politică, nu poate fi lăsată pe mâni cu desăvârșire incapabile.

Să ne gândim, că mai ales acum când toți conducătorii noștri politici o recunosc, viața poporului nostru stă tulburată în răsărucea unui pericolos impas, datorita celor chemați cu adevărat este de a înlocui otrăvitorii de suflete și conștiinți de prin speluncile gazetelor de o mie de ori compromise — și de a reîncepe în locurile o nouă viață de îndrumare.

A declarat și d. Tache Ionescu, natural pentru binomeritul dsale: Vremea de azi înseamnă lupta ce se dă între adevăr și minciună, între conștiință și înconștiință, între biruință și deplina înfrângere.

D. Nicolae Iorga, vestitorul adevărat, a născut acest impas. El a despărțit în două, ignoranța și perversitatea neputincioasă de adevărul biruitor și trainic. Lupta sa de până acuma țintește dorul învingerii lumii nouă.

Pentru salvarea luptei principiilor superioare, în care luptă sunt astăzi agăgajate sincer sau ne-sincer toate puterile vieții noastre politice, sistem datorit să smulgem din mâni dușmanilor ignoranți această decizivă armă de apărare — de asuprire pentru dânsii — presa, și implântând-o în mâni cinstite, să renaștem prin ea un popor întreg, însetat de ideal și deumitate.

Corneliu Carp.

Volnicii administrative.

— De pe valea Crișului-alb. —

În legătură cu cele publicate în prețuita noastră foaie „Tribuna” în Nr. 253 an 1911. — cum adevărat esmisul Protopreturii din Borșșeș, cu un sergent de jandarmi au confiscat cocardele și primele tricolore de pe piepturile volnicilor căluseși din Zeldișiu cu ocaziunea unei petreceri dată în Gurahonțiu în 26 Noembrie 1911 — constatăm cu mult regret că volnicia acestor „pașe” ai administrației a ajuns până acolo, că cei nouă falnici și neîntimidați flăcăi din Zeldișiu: *Ioan Vesa, Antoniu Lung, Nica Lung, Constantin Groza, Ioan Groza, Ștefan Olar, Marim Groza, Petru Groza și inv. Saru Dorca*, au fost puși sub acuză ca agitatori contra Statului, și în 10 l. e. au fost purtați pe la Protopretura din Borșșeș, unde fiecare i-a croit o pedeapsă de câte 20 cor. în bani și câte 2 zile temniță.

Iată dar că la „pacea cu Români” după care părintele Mangra și mulți alții asudă. — d. Hajdu, al doile Protopretor din Borșșeș — a mai țesut un fir de destrămare.

Șvabul — Nigreisz dela Protopretură — rîde în pumni cugetând că va ajunge undeva de notărășel pe la noi, dar bine și-au așternut, căci majoritatea în cercul nostru protopretorial constă din Români; lingă-să deci pe buze.

Domnul notar Ārkosy din Gurahonțiu — care încă era odată un fițangău pe la Protopretură — încă a luat notă că „patria e salvată de pericol”, dar pentru cooperarea sa la această minunată procedură administrativă îi atragem atențiunea că: „într'un loc dai și într'alt loc creapă.”

Zeldișenii au cam arătat de mult că: „lupul nu se sperie cu pielea de oaie”, iar acuma la investigare au declarat că: „în temniță, în America și chiar în iad sunt gata a merge pentru eluptarea drepturilor lor”; în piepturile lor bate un suflet românesc și în vinele lor curge un sânge de Traian.

Când se reîntorceau flăcăi noștrii dela locul de osândă — din Borșșeș — îi priveam din depărtare că erau mai mândri și mai oțeliți, iar văzduhul clocotea de o cântare ce armonios eșia din nouă piepturi de Român, și din care puteam desluși versul:

„Curaj și vîrtute cu voie de fer
Românul acestea le are din ceriu —
Și astfel de arme până-i suporta
Mai crezi tu Române că nu-i triumfa.”

Noi cei ce ascultăm am rămas emoționați de dulcea lor voce, care din depărtare vibra prin aier până la auzul nostru; — le-am trimis salutul nostru la care s'au alăturat toți Români de bine de pe valea Crișului, — zicându-le:

„Să trăiți voi frați Zeldișenii!” — cari de repețite ori ați trecut prin astfel de calamități, ați înfruntat furtunile, ați călcat peste urgia străinilor și ați rămas fala neamului nostru de pe Crișul-alb.

Impotriva judecării prea puternicilor șefi administrativi dela Borșșeș s'a nuntat apel.

Sfârșitul?! noi îl așteptăm cu sânge rece, cei nouă flăcăi însă cu inimă caldă și cu suflet liniștit achitându-se că ei merită numele de „Român” care'l poartă.

Gurahonțiu, 27 Ian. 1912.

Cares,
de lângă Criș.

Scrisori din București.

Cazul Vaida-Goga și opinia publică de aici. — Revolta scriitorilor. — Ce spun ei. — Două fotografii.

București, 15 Ianuarie.

Ziarele din capitală au luat notă despre procesele verbale încheiate de juriul chemat să aducă o sentință în procesul de calomnie intentat de Goga dlui Al. Vajda. Reproducând din ziarele ardeleno cele ce s'au scris relativ la monstruoasa calomnie, aproape toate s'au ferit de a face comentariu. Vorbim de ziarele independente, nu de acelea la cari diferiți căței scurți de coadă se ridică în două labe la auzul glasului cutărui frunță dintâi. Vorbim de ziarele serioase, redactate de oameni cu răspundere și conștiinți de rolul lor, nu de anumite publicații, cari, neputându-și plăti redactorii ca lumoa, angajează tot ce au mai compromis și mai degradator literale române.

Era firesc ca cutare slugă plecată a tipografului Filip, în scurțimea minții lui, să scrie așa cum a scris în această afacere. După cum era firesc ca cutare căpușă a literaturii să iscălească telegrama, prin are „frunțaii dintâi” — nesocotind declarația și comunicatul dlui Băresanu — felicită pe doctorul tarasconez pentru „strălucitul lui triumf”. Dar acestea nu au constituit decât ca publicul din regat să se convingă odată mai mult de vinovăția calomniatorului, care, spre a ieși curat din această afacere a avut nevoie de apărarea celor mai ridicoli indivizi.

Simpatia tuturor este cu poetul pătimirei, pe care fariseii chestiei naționale l'au adus în fața pilatului unguresc, și, bătându-și pieptul, au cerut răstignirea lui. Cât de mare iese Goga din acest proces. Cât de jos rămâne adversarul lui, care a recurs la concursul tuturor anonimilor spre a avea cel puțin iluzia că a „triumfat”. Căci nu este om cu minte sănătoasă care să nu înțeleagă că doftorul, în ale cărui vine curge sânge unguresc, bine știa că nu poate fi vorba de încercarea de tradare a lui Goga, ci de vre-un escroc ce a vrut să stoarcă parale dela fostul ministru ungur. Bine o știa asta și, dacă a formulat acuzarea, a făcut-o numai cu gândul de a-l compromite pe poet. A făcut-o cu reaua credință a tuturor acolora cari nu știu nici măcar să-și aleagă momentul potrivit.

Intr'adins am căutat să aflăm părerea scriitorilor ardeleni aflători în București în această privință. Indignarea tuturor împotriva calomniatorului este de nedescris. Oameni, cari au observat până acum atitudinea rezervată, condamnează cu ultima energie atentatul monstruos. Această revoltă împotriva minciunii ridicolelor personaje a făcut ca blândul poet, clasicul nostru Iosif să răspundă, la invitarea de a colabora la „Românul” cu cuvintele așa de mult cuprinzătoare: „Se respinge cu indignare”.

Acest scriitor ardelen, întrebând de impresia ce i-a făcut-o gestul lui Vaida, observă:

— Omul ăsta totdeauna mi-a făcut impresia unui om încrezut. Nu se încrede însă atât în calitățile lui spirituale, pe cari nu le are, ci par'că la fiecare vorbă ar vrea să spună: Ce bogat sunt eu! Ce chipeș! Un astfel de om era firesc să facă o astfel de acuzare, întru cât inteligența lui nu-i permite să distingă ce i-se poate trece ou vederea și ce nu!

Alt scriitor ardelen găsea că „Tribuna” dela început a făcut o greșală, menajând aureole bazate pe fraze și nădăduind că cei înfrunțați cu păcatul se vor pocăi. „Trebuia dela primul atac să răspundă cu o vehemență neîndurată. Să spună bestiei bestie. Să nu menajeze pe nimeni, ci să aplice fierul roșu tuturor acolora cari se trezesc vorbind, fără a avea vre-un argument. Cangrena

trebuia arsă și microbii acestei cangrene „frunțaii dintâi” distruși în fața opiniei publice. Să nu li-se dea nici o clipă răgaz să se reculeagă”.

Aceste păreri de altfel le împărtășesc toți oamenii cu judecată. Când s'a citit la București articolul care termina cu vorbele lui Cato: „Tribunam delendam censeo”, — și cei mai hotărâți a nu se pronunța, au înțeles că aici este vorba de niște maniaci cari, inconștient și-au manifestat boala, de care suferă. Vorbele acelea se potrivesc în gura unui Cato, nu însă la cutare vierme ce se vede amenințat a pierde cașcavalul. Căci sunt alte chestiuni asupra cărora „censere debet”, când limba noastră este amenințată, când sufletul neamului nostru geme în întunec. Și apoi a lua într'o gură spurcată dictonul celui mai drept străbun nu este o blasfemie?

Un ziar a publicat, odată cu darea de seamă asupra procesului de calomnie și fotografiile lui Goga și Vajda.

I-a adus astfel alături în fața publicului cetitor. O apropiere ciudată. Căci deosebirea sufletească răsare imediat din cele două portrete. Unul burghezul mulțumit de sine, sătul și ambetat de personalitatea lui, cu mustața scoasă par'c'atunci din aparatul de bărligat musteți, are aerul de a recita ceva din masacra lui Vilhelm Tell sau din versurile strecurate cutărui stenograf. Și par'c'ar zice: Aplaudați-mă. Eu sunt Vajda.

Alături cântărețul mult așteptatei zile de sârbătoare, cel ce-și uită durerile lui și cuprinde în versu-i nemuritor durerea unei lumi întregi. Cu privirea scânteitoare, cu fruntea înourată, par'că-l vezi în fața clăcășilor, cari muncesc sub arșița de soare, în miezul zilelor de vară. Și-l revoltă nedreptatea, pe care cei mici la suflet au întroat-o peste lume.

Ce deosebire de priviri, ce deosebire de oameni! Curioasă idee a avut gazetarul, care i-a așezat alături!

Correspondent.

Carnetul unui privitor.

— Colaboratorii. —

„Românul nu are colaboratori
ca Bocu și Soricu”.

Goldfisch.

O, peștele cu solzi de aur
Al chestiei naționale
Rosti odată adevărul
În strîmbul drum al vieții sale.

Pamfletul lui, pe cât se știe,
Îl scrie Pavel Ciucurel,
Colaborînd Cioflec și Găbor
Și Alexandru Vaideel.

Îl scriu căpușile ce 'n corpul
Literaturii se înfig,
Al căror imn de preamărire
Îl scrie Roza lui Covrig.

Pamfletul lui îl scriu eroii
Și ctitorii de carnaval,
A căror pildă de viață
E viermele din cașcaval.

Limbuți, când vorba e de frate,
În fața dușmanului tac,
De-aceia marele sinedriu
Înaintează ca un rac.

De-aceia în Ardeal acuma
Se ieftonește zarzavatul,
Căci din belșug spanac și sfeclă
Împarte autorizatul.

De-aceia fiecare frază
Are miros particular,
Parfum plătit din sărăcia
Naționalei șerpar!

Are dreptate domnul Goldfisch,
Și eu mă 'ntreb nedumerit:
Atâtea strălucite pene
De unde le-o fi pescuit?...

Rămurel.

„Să curățim viața publică”.

— „Martirul” calomniei. —

Organul detracatului Vasile Goldiș în numărul său de azi spune că trebuie să curățim viața publică, și că pentru asta este „gata la orice.” Probabil pentru aceste cuvinte din urmă calomnitorul Vasile Goldiș, se ascunde de două zile încoace dela săvârșirea infamiilor sale, pe străzile Aradului, urmărit de conștiința lașă a faptelor sale. Inconjurat de oameni cu ciomege, numi așa cutează să iasă în stradă. Un astfel de individ, este omul care are conștiința curată, sau este tipul lașului odios care tremură ca un nemernic de propriile sale fapte?

Azi la prânz scena a fost de un comic irezistibil. Servitorii dela consistor redacția autorizată întregă, toți înarmați cu ciomege îl aduceau pe „martirul” calomniilor, care mergea palid și tremurând în mijloc, alătura de domnu Cicio, care, știți, e cel mai viteaz. La fiecare colț de stradă tresăria convulsiv speriat de fantomele conștiinței sale păcătoase.

Vă puteți închipui, că un astfel de om, este predestinat chiar prin un fel de eroism civic de a poza pe omul care luptă pentru convingeri. Măcar, că dacă se supunea operației prin care trebuie să treacă, ca și cum e vaccinarea, restabilirea într'un fel oarecare echilibrul ordinii morale turburat prin crima calomniilor sale.

Să curățim viața publică. Foarte bine. Dar mișcii sunt chemați să curățe viața publică? Omul cel mai murdar în viața sa privată, el vorbește de curățenia moravurilor. Ce? E destul să ai curajul infamiilor, pentru a ți-se uita trecutul scârbos și prezentul criminal? El care îndrăznește sub scutul lui Halmagian, să atenteze la viața omenilor cinstiți, pe care vrea el să-i „selecționeze”, s'a examinat pe sine vreodată, ca să vadă ce infecție morală e? Omul lipsit de obraz, căruia numai în campania asta, i s'au adus cele mai grave insulte, și nu calomnii, ci fapte, pentru care azi și totdeauna îi stăm la dispoziție, de ce n'a îndrăsnit nici să facă proces nici să ceară vreodată reparație cavalierească cuiva? De ce? Răspundem noi. Fiindcă n'a îndrăsnit și nu îndrăznește să-și supue actele murdare ale vieții lui unui juriu de onoare. Dar omul care n'are aceasta îndrăsnelă, are totuși curajul mișelesc de a încerca să murdărească viața altora, cari au avut bărbăția conștiinții lor curate, nu-i așa?

Dacă ar fi să nu avem respectul cuvenit pentru public, am putea să-i alcătuim nu 13 ci 113 puncte din trecutul lui Vasile Goldiș, și nu calomnii, de care știe că nu suntem capabili, ci fapte.

Dar pentru cine ar putea fi o lectură amuzantă pomelnicul faptelor murdare ale lui Vasile Goldiș? Singur acest motiv ne oprește, motivul considerației pentru public, de a renunța la o răsbunare pe care dânsul ar merita-o, dar cu care nu vrem să ne pedepsim și cetitorii.

Scrisoare din Bucovina.

Suceava, 27 Ianuarie 1912.

Iarna aceasta lumea care cercetează încă școala primară, a trebuit să aștepte cam mult până ce a venit vremea sâniștelor. Dar totuși în sfârșit a venit. Băieții vioi și copilele tăcute, cărora totuși nu le vine gând de „emancipare”, fiindcă trebuie să ducă sânișta fratelui și să sufere tutela lui aspră, care nu iartă. Veselia tuturor e întreruptă doar din când în când de câte o sfadă sau un vor de glasuri argiații. Au însă un armean focos și-a ucis chiar mica tovarășe de bucurie. Sfadă însă de obicei se mărginește numai la câteva vorbe: „Măi prostule!” „Ba tu ești prost!” Ba tu! Ba tu!... și care strigă mai are, dacă știe poate să și care la pumni, are dreptate. În lumea aceasta minuscule nu este constituție. Când privești un astfel de război juvenil rizi un ris fără răutate și câte odată oftezi: „Oh! Tinerete!” Și de ce să nu ridem de articolele dlui A. C. Popovici, în cari crede că nimiceste dintr'odată întroaga personalitate a dlui Goga? Și dlui mănuește aceleași arme, numai cu ceva mai multă stângăcie și mai puțină nevinovăție; și dlui crede că dacă strigă tare aceasta poate înlocui o dovadă sau golițiunea de idei; iar ironia d-sale se apropie de injurie; voeste, de pildă, să dovedească serios, că dl Goga e slab de fire... și câte altele!! Și trece peste cadavrele — cel puțin în imaginația d-lui se erede învingător — celor „slabi” cu un zâmbet ironic în care se reoglindește personalitatea nietzsche-ană a unui supraom! Imi pare însă că tot acești urgișiți scriitori i-au deschis porțile „Ssmănătorului”, în care și-a plasat ideile în numele cărora vine astăzi să „distrugă” personalitatea dlui Goga. Dl Goga e un poet al neamului întreg și cred că mi îngăduiți să protestez în numele tinerimei bucovinene în contra apucăturilor neputincioase ale dlui A. C. Popovici, cari n'au ce căuta într'un organ autorizat prin care vorbește conștiința neamului românesc din Ardeal.

Rog să nu priviți aceasta ca un amestec în afacerea d-voastre interne, căci acestea ar putea face numai sânge rău și de aceea pasul acelu român bucovinean — o fi fiind și acesta vre-unul din obicinuiții raporterii ai petrecerilor populare, care trimete „Românului” un „glas din afară” în care aprobă campania dusă de acest ziar contra umora din cei mai însemnați scriitori ai Ardealului, a fost neprecuțat și va da greș. Avem noi destule de făcut acasă și nu trebuie să suflăm și prin borșul altora, când nu isprăvim nimic prin aceasta, ci le facem numai inimă rea.

Autorul „Micii garnizoane” dacă ar fi voit să-și scrie cartea în Suceava, într'o a doua ediție, n'ar fi trebuit să îndrepte multe. N'avem ce-i drept un regiment în târg, dar pentru aceea perfecti, funcționari, profesori atâtea tipuri interesante pentru ochiul unui caricaturist, care vede. Oamenii geloși de titlul, de „prestigiul stărei lor, cari nu sufer să le vorbești, decât cu pălăria în mână și la distanță, ca să nu le profanezi auroala, cu care însuși se înconjoară. Și au dreptate, căci dacă le iai titlul și „prestigiul” nu le rămâne nimic. Se înțelege au ambițiuni mari, căci sunt la noi mai multe societăți culturale și economice, unde se alege câte un prezident. Și oare nu e frumos când poți iscăli „prezident (ss)”?

De aceea mai că nici nu există la noi o viață socială românească, care să-i adune pe Români împrăștiati la o conferență sau la un concert. Avem societate muzicală „Ciprian Porumbescu” care doarme, repetiții nu se țin, concerte nu se aranjază, nimic; editează ce-i drept compozițiile marelui Român, a cărui nume îl poartă, însă aceasta este munca numai a câtor-va membri din comitet, pe când majoritatea abia deși plătește taxa, dar de altfel nuși prea bate capul cu astfel de „prostii juvenile”, așa că nici repetiții nu se pot ține. Și material avem. Dr. Ilarion Verencea a strins cu prilejul executării noiei sale liturghii aproape o sută de cântăreți și cântărețe. Și cu acștia nu se poate face nimic!? Și de ce? Ambiția cutărnia e de a se face prezident, și a celuilalt de a fi dirigit. Se vorbește de o „impăcare” — și acestei împăcări trebuie să-i premeargă tradarea! — care ar fi bine venită căci ne rid destul străinii pentru celelalte păcate ale noastre, mai trebuie și asta? Să nădăjduim!

Ignatz Hertz își trimite marfa și în Bucovina. Un roman „palpitant” despre cuceritorul lumii, Napoleon, calendare pentru anul 1912 și altele. Am cettit chiar și într'un ziar ardelean o reclamă pentru „cel mai bun calendar pentru anul 1912, „Lumea ilustrată” editat de librăria editoare Ig. Hertz, București”. Și le-o fi cumpărind mulți căci pentru unii totul ce vine din România e ceva bun, pe când alții aseamănă pe profesorii universitari ai României cu niște „simpli voiajori, exceptând se înțelege pe elegantul domn Ovid Densușianu, care s'o fi delectând cetind minunatele romane a dlui Ig. Hertz, căci sunt cea mai aleasă marfă de modernism literar...

Pe o stradă a Sucevei spre Arciu locuște un fost prieten al lui Eminescu.

Odată povestindu-mi despre viața ce-o petrecu ca student la Viena imi aminti și de marele său prieten mort de demult. Ei o vreme stăteau cinci într'o odaie mare cu cinci ferști, pe care n'o puteau încălzi nici odată. Eminescu încă era printre dânsii. Când luera avoa lângă sine pe masă ceașca de cafea turcească și un rind de țigări, odaia plină de fum. Când intra cineva îi zicea nemulțumit: „Dă-mi pace”. Când umbla prin odaie fredona adesea o melodie: când cânta un marș se gândea la istorie, când un cântec la poezie! Prietenii, când îl auzeau cântând, îl întrebau în zeflema: „La ce te mai gândești, la istorie?” Când a trimis întâia poezie lui Iacob Negruzzi pentru „Convorbiri literare” acesta-i trimise în dar o mare influență asupra lui. Eminescu până atunci nu cettise multă filozofie. El a descoperit și pe Slavici — nu pe cel de azi, pe cel care a murit de mult.

Slavici era voluntar în armată, dar făcuse la facultate examenul cu eminentă. Eminescu a tot îndemnat să scrie și el n'a mai făcut vre-un examen. Când povestia, Eminescu te fermeca mai mult decât prin scrierile sale. Povestea cum a fost primit întâia dată la o înrunire a Junimei și despre Iacob Negruzzi. Nuți închipui ce ochi de caricaturist are. De vede un om suind o scară unde altul nu observă nimic, el vede un tip!

Eminescu căpăta 50 de galbeni, întâi își plătea gazda și mâncarea, restul îl cheltuia în puține zile. Când n'avea bani umbla zgribulit și era negru la față. Atunci nu mergea la cafeneaua obicinuită ei la „Deutsches Kafeehaus” unde se adăncia în vre-o revistă literară ca „Literarische Blätter” a lui Gottschall. Dacă-i oferiai bani, când era în lipsă, nu primea până ce nu se încredința, că ai și însuși pentru trebuințele tale. Cea din urmă dată a venit la Viena împreună cu Chibici-Rivneanul — vesela „pasăre turcească”.

Era acuma nebun. Când trecu dela gară de-a curmezișul peste Josefplatz se uită în jur, în sus și zise cu o voce adâncă: „Brahma? Brahma sunt!”
L. T. Lais.

Cei doi frați de cruce.

Tous les hommes sont bornés.
Mais en différentes degrés.
Beranger.

Un Geniu dela răsărit,
Ș'un pyrotehnic iscusit,
Au pornit în drum de pradă
Cu ruginita lor spadă.

În Viena este sărbătoare?
Făr' de ei n'ar mai fi soare!...
Hai dar să călătorească,
Lumea să ni-o încălzească!

„Prin noi însine” sunt fraze
„Fără de-a luminei raze!”
„Ce-aș fi eu în asta lume”,
„Când p'acest temei m'as pune?”

„A neamului temelie”,
„Din vecini o să ne vie!”
Așa vede geniul cel sfânt,
Rătăcitor pe-al nost' pământ.

Așa crede, așa zice,
Venind nouă să n'esplice:
Lumina sufletului său,
Ca să ne-ajute Dumnezeu!

La astfel de incurajare,
Se scoală sus Voivodul mare!
Cădelnița e 'n a lui mână:
Haid să dăm mână cu mână!

Din vârful muntelui Parnas,
Cădelnița s'a frint de nas,
Tămăind pe-un Geniu sfânt:
Doi luceferi cad pe pământ!

Surya.

Din România.

— Intrunirea conservatorilor. —

Ca răspuns la întrunirea publică a opoziției unite (8/21 Ianuarie), partidul conservator a convocat și el o întrunire publică pe ziua de 15/28 Ianuarie — la București.

Dăm, după „Scara” organul partidului conservator, următoarele amănunte despre întrunire:

Partidul conservator a avut Duminecă o importantă întrunire politică în sala Eforiei, la care a participat un foarte mare număr de cetățeni din Capitală.

Partidul conservator a ținut să răspundă prin această întrunire la acuzațiile pe cari le-a adus guvernului opoziția în întrunirea de Duminecă trecută.

Sala Eforiei era complet ocupată de un numeros public; de asemenea și lojile.

Dintre frunțași, cel dintâi care a sosit la întrunire a fost d. Ioan Lahovary care a fost primit cu aplauze. Au urmat dnii Delavrancea și Nenițescu care de asemenea au fost primiți cu aplauze.

La orele 2 d. a. au sosit în sală comitetele corporațiilor de meseriași din Capitală cu steagurile respective. Sosirea comitetelor meseriașilor e salutată cu vii și prelungite aplauze.

După aceea sosesc pe rând cu muzica în frunte toate culorile Capitalei cu delegații lor.

Publicul din sală face ovații dlor miniștrii și le aruncă flori.

Dnii Titu Maiorescu, N. Filipescu și Al. Marghiloman sosind împreună au fost primiți cu aplauze călduroase și îndelung repetate.

După orele 2, intrarea în sală era aproape cu neputință, din cauza marelui număr de asistenți.

Afluența pe bulevard, în împrejurimile localului de întrunire, era atât de mare încât comunicația a fost întreruptă. Nu mai puteau circula nici trăsurile, nici tramvaiele; iar pietonii abia își puteau face loc printre rândurile imense de oameni.

În localul de întrunire era ocupată nu numai marea sală până la cel mai mic loc, dar până și gangurile și scările erau tixite de lume.

Din cauza acestei prea mari afluențe, mulțora le-a venit rău în sală.

Afluență de public continua pe tot bulevardul până în Calea Victoriei.

La întrunire au vorbit miniștrii N. Filipescu, D. Nenițescu, C. Arion, Al. Marghiloman, B. Delavrancea.

După terminarea întrunirii, cei aproape zece mii de oameni din sală și de pe bulevard au format un impozant cortegiu, deasupra căruia fălăiau drapelul diferitelor corporații de meseriași precum și planarde cu inscripțiile următoare: „Trăiască M. Sa Regele!” „Trăiască Dinastia!” „Trăiască partidul conservator!”

Acost cortegiu monstru a trecut pe bulevard înainte fără ca să se abată pe calea Victoriei, și s'a dus direct la primăria Capitalei.

Cronică externă

Pericolul balcanic. Un redactor al marelui ziar londonez „Times”, făcând o anchetă personală și la fața locului asupra situației politice din Peninsula Balcanică, publică un lung și documentat articol în ziarul său, conchizând că ori cât de optimist ar fi cineva, nu poate să creadă că pericolul unei grozave complicațiuni balcanice poate fi evitat.

Și această complicațiune, după spusele dlui Bancor, va proveni nu din cauza statelor cari înconjoară Turcia, ci din pricina stărei de veșnic neliniște internă în ere se găsește imperiul Otoman.

De când a fost declarat războiul italo-turc, poate chiar din cauza marelui pericol ce ar fi rezultat, Bulgaria și Grecia și-au impus cea mai corectă atitudine față de Turcia, iar România și Serbia sunt prietene bune Inaltei Porți. Rezultatul acestei politici a statelor balcanice a fost că guvernul turcesc a încetat cu demonstrațiunile militare față de Bulgaria și cu boicotul antigrecesc.

Dar aceasta nu însemnează că liniștea este asigurată în Balcani. Din contră ea este cu mult mai amenințată acum și actuala stre nu poate fi asemănată decât cu aceea care a precedat războiul dela 1877. Aceeași lipsă de justiție, de siguranță averei și persoanei, ca și atunci; bandele turcești mișună nepedepsițe acum ca și la 1876, ceea ce a avut de rezultat formarea bandelor grecești, bulgărești și albaneze.

Vilaetele locuite de Greci de Bulgari și Albania sunt într-o continuă furtună și totul face să se creadă, că nu ne desparte decât câteva săptămâni până în ziua când să izbucnească marea revoluție în Turcia. Cele câteva atentate, pot fi socotite ca o prevesire. Și odată începută revoluția nimic nu poate împiedeca o conflagrație generală balcanică, deoarece fiecare va alerga să-și ia parada de mult vizată.

Și chiar dacă nu se vor produce tulburările acestea, sau chiar dacă guvernul va avea mijloace suficiente pentru reprimare, totuși complicația balcanică nu va fi evitată.

Războiul pentru Tripolitania, ori cât ar voi Turcii, nu poate fi dus la infinit, din cauza că Italia se va simți istovită bănește. Fiind în asemenea situație și voind s'o curme odată cu trăgănările războinice, va ataca pe Turci, acolo unde sunt mai vulnerabili: în regiunea coastelor Albaniei și în Marea Egea. Dar aici spiritele nu așteaptă altceva, decât ocaziunea și iată deci o nouă cauză de complicațiuni inevitabile, urmate de un război sângeros.

Dar Balcanii întotdeauna au adus surprize. Când lumea credea, că norii au ajuns la culmea saturației și se vor prăbuși, atunci se împrăștiu dintr'odată și lăsar corul iar senin. De astă dată însă, zice Baucer, surpriza nu mai poate fi cu putință.

Principiul proporționalității în Bulgaria. Din Sofia se anunță: La alegerile județene de acum, făcute pe baza proporționalității, diferitele partide opoziționiste au obținut mari succese, astfel că în Sobranie vor fi reprezentate acum în număr mare și partidele opoziționiste.

În cercurile guvernamentale se speră că colaborarea elementelor eterogene va provoca o moderare a luptei politice și, prin aceasta, va exercita o înfrîurire favorabilă asupra dezvoltării politice a țării.

Deși alegerile pe baza proporționalității au adus partidelor opoziționiste succese mai mari decât celui guvernamental, acesta din urmă își menține hotărîrea de a introduce în ori ce caz sistemul de vot proporțional la alegerile pentru Sobranie.

Sesiunea Sobraniei va începe pe la 29 l. e.

Aplanarea conflictului franco-italian. Sămăntă a avut loc la Paris un consiliu de miniștri, în cursul căruia primul-ministru și ministrul de externe, d. Poincaré a înștiințat pe colegii săi că l. Barrère, ambasadorul francez la Roma s'a pus de acord cu ministrul de externe al Italiei, d. di San Giuliano, în ceea ce privește redactarea notei privitoare la incidentele cu vapoarele „Carthago” și „Manuba”, notă care va fi publicată la Roma de către guvernul italian și care a fost considerată ca satisfăcătoare de guvernul francez.

D. Poincaré a înștiințat pe ambasadorul francez la Roma d. Barrère că guvernul francez primește modul cum e redactată nota cabinetului italian.

Cei 29 pasageri otomani cari au fost capturați de Italiani pe bordul vaporului francez „Manuba” și cari au fost debarcați la Cagliari vor fi eliberați și reconduși în Franța, de Frioul, unde autoritățile franceze vor verifica din nou identitatea lor.

Toate chestiunile de principiu și de drept cari au fost ridicate cu privire la incidentele cu vapoarele „Carthago” și „Manuba” vor fi supuse tribunalului de arbitraj din Haga.

În urma de consiliului de cabinet d. Poincaré a trimis o depesă prin telegrafia fără fir comandantului vaporului postal francez „Ville d'Alger” care se găsește actualmente pe mare între Tunis și Marsilia, ca să treacă prin Cagliari spre a lua pe bord din acest port cei 29 pasageri otomani spre a-i readuce în Franța.

INFORMAȚII.

A R A D, 30 Ianuarie n. 1912

Actualități

—Smara, d. A. C. Popovici și dna Meșter. Este adorabil, să privești de aproape zelul, cu care de o vreme încoace, scriitoarele noastre meșterese la ridicarea valorii culturale și sociale a „autorizărilor”. După poeziile dsoarei Roza Covrig, tată, spre delectarea celor vro-o patru sute de cetitori ai „Românului”, o proză, oferită de dna Meșter dela Verșet, cu gânduri bune de altfel și într'un stil pasabil. Intenția este de a reproduce câteva impresii dela serbările trecute ale „României June”, din Viena și a-și fixa, cu ocazia asta, asupra momentelor celor mai plăcute, câteva rânduri. Nîmic vinovat până acum, nimic condamnabil.

Dar doamna Meșter, poate din neorientare, poate din naivitate, intră în selecționare de persoane, cari au luat parte la acea serbare tinerească. Și în loc de a stăruii asupra unor nume mai cunoscute, căror să le aducă tributul de recunoștință și de admirație, dsa găsește cu cale să se oprească în primul rînd la două personaje, de cea mai tristă reputație în istoria noastră contemporană: La dna Smara Gheorghiu și d. A. C. Popovici. Pe amîndoi aceștia îi găsește ca pe niște „ideali”, între toți ceilalți oaspeți. Cât pentru dna Smara referența dela serbarea vieneză, crede că a văzut pe „femeia ideală”, cam așa, cum ar fi văzut de pildă pe Jeana d'Arc. Și adaugă despre ea, că „sunt fericită, avînd s'o aud, atât ca oratoră, cât și în discuție particulară”. Cât pentru d. A. C. Popovici încalte, care era „forța serioi aceleia”. Dna Meșter îi dă un certificat de „fanatic al idealului”, cu toate că, în vorbăria lui, „îi vibră mușchii feței, îi schinteiau ochii și îi tremura buza”, când se obuciumă să-și arete „dragostea de neam și de — frate”, — mai ales!

Așa dară Smara și Aurel Popovici: frunțași dintâi la o serbare culturală! A murit Cârțan, o bîgnuit al însoțitor prin Roma al dnei Smara. Și acum i-a luat locul, de tovarăș în sentimente naționale, d. Popovici cel „cu mușchii vibrători ai feței”. Vedeti, câte asocieri bizare ne cer intere-

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de paste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

cele superioare ale neamului? D. A. C. Popovici, marele nostru bărbat de stat austriac, alături de Smara, de un „Blaustrumpf” în literatură și în materie de naționalism:

„Mir ist als ob ich die Haende
Auf's Haupt euch legen sollte,
Betend, dass Gott euch erhalte,
So schön, so rein, und so hold!”

Igrec.

— **Redacțional.** Anunțăm cetitorii noștri că d. Gheorghe Stoica, apreciatul nostru scriitor, cu ziua de astăzi a intrat în redacția ziarului nostru.

— **Moștenitorul de tron în Berlin.** — Se anunță din Berlin: Moștenitorul de tron al Austro-Ungariei arhiducele Francisc Ferdinand a sosit Duminecă aici, eșindu-i întru întâmpinare împăratul Wilhelm, moștenitorul german, ambasadorul austro-ungar Szögyény-Marich. Primirea s'a făcut fără nici o pompă deosebită. În cursul zilei au avut loc consfătuiri între arhiducele Francisc Ferdinand, cancelarul german Bethmann-Hollweg și secretarul de externe Kiderlen Waechter. Vizita moștenitorului a fost ocazionată de botezul celui de al patrulea fiu al perechii moștenitoare germane. Noaptea cu trenul la 12 moștenitorul a plecat dela Berlin la Konopist.

— **Pentru gimnaziul din Brad.** Primiți următoarele rânduri, pe cari le înregistrăm cu recunoștință:

Marti în săptămâna trecută, în Șeșreus (cott. Arad) s'a serbat o nuntă mare și frumoasă românească. Anume alesul paroh a Vălceniului d. Iuliu Hilmăgian, s'a cununat cu d-șoara Anuța Vuculescu. Veselia și voia bună era la culme, când mi-am adus aminte de neajunsurile instituțiilor noastre culturale și cu deosebire de cele ale gimnaziului din Brad, care din lipsa de bani nu se poate completa la opt clase și am apelat la oaspeții adunați în număr de peste 100, ca din veselia lor să întindă cât de puțin și pentru acest aşezământ cultural. — Purtând un tas s'a încassat frumoasa sumă de 60 cor. 30 fil. care cu poșta de azi am trimis-o la adresa administrației „Tribunei” să binevoiați a o administra la locul alesinată. — Când și pe aceasta cale aduc mulțămitele mele cele mai ferbinți contribuenților, în numele culturai românești, tot atunci rog pe Atotputernicul Dumnezeu ca părechei tinere să-i dea viață lungă și fericită ca să fie și aceasta nouă familie un stâlp puternic a nemului românesc. — Cehia-română, 29 Ianuarie 1912. — Atanasie Todanu, paroh rom. gr. or.

Conservarea naționalității prin biserică.

Din București ni-se scrie: Duminecă d. a. or. Ec. C. Dumitrescu parocul bisericii „Icoana” din Capitală a ținut o foarte interesantă conferință la Externatul de fete r. II din str. Gloriei.

S. Sa a vorbit ca delegat al „Societății ortodoxe naționale a femeilor române” la locul dlui lt. Th. Popescu secretarul Liții Culturale.

r. Ec. C. Dumitrescu în conferința sa a vorbit despre: Conservarea naționalității în biserică.

Conferențiarul a arătat prin diferite exemple că națiunile au existat și s'au menținut în decursul veacurilor trecute numai prin ajutorul credinței religioase.

Ocupându-se de poporul nostru ca nașne spunea că menirea noastră ca popor este să asimilăm în masa poporului nostru toate elementele străine din mijlocul nostru.

Pentru susținerea acestei teze conferențiarul arată că numai biserica o poate face și aceasta prin taina căsătoriei.

În jurul acestui punct conferențiarul

a făcut o amănunțită expunere cetind numeroase exemple.

— **Procesul Cuza-Socor.** Din Iași se anunță: Azi, Luni, se deschide sesiunea Curței cu juri, care ține până la 30 cor. Va prezida d. consilier S. Sturza, asistat de dnii Hipolit Mărzescu și Alfred Windler.

Primul proces ce se va judeca va fi cel privitor pe dnii profesor A. C. Cuza și avocatul Socor, în legătură cu cunoscuta acuzație de plagiat. D. Dobrogeanu-Gherea, care fusese numit în sesiunea trecută a juraților expert în acest proces, a înaintat Curței o adresă prin care declară că starea sănătății nu-i permite să primească expertiza.

În caz când Curtea va numi alt expert, procesul va fi din nou amânat.

Dacă însă se va reveni asupra numirii unui expert, procesul se va judeca în fond.

Intrarea în sala de ședință nu va fi permisă decât cu bilete eliberate de președintele Curței.

— **Acumulare de oficii.** În țara birocrăției, în Germania, se găsește un om care ocupă 13 oficii. Omul acesta fericit e un polițist din Fritlar care e inspector de morți cu „leafă” de 100 mărei; purcariu cu 400 m.; păzitor de câmpuri cu 150 m.; ajutor la orga bisericeii cu 50 m.; polițai, păzitor de noapte, lampagiu, pedel la școala izraelită, cioclu și pe de-asupra mai e și împletitor de măhuri...

— **Un lanț de pământ 3141 cor.** Ziarele ungarești publică știrea că în comuna Șeitin (con. Cenadului) scaunul orfanal a pus în vânzare, prin licitație publică, 76 de lanțe de pământ. La licitație s'au prezentat nenunțări cumpărători cari au ureat prețul lanțului la 3141 coroane. Cu acest preț au cumpărat tot pământul 7 țărani din Șeitin. Prețul obișnuit al unui lanț de pământ în comuna Șeitin e 1100 coroane.

Gazetele ne dau și explicația acestui preț mare. Mulți dintre locuitorii comunei au fost în America, unde și-au agonisit, prin muncă și economie, ceva avere cu care s'au întors în țara lor mamă, ca să investească în pământ ceea ce au câștigat în străini...

— **Războiul italo-turc.** Cu înmuierea vremii, au început trupele din Tripolitania noi acțiuni, cari au rezultat unele ciocniri, cu pierderi pentru Italieni. Anume, după cum se comunică din Constantinopol, ministerul de război a primit informația, că Turcii au silit pe Italienii din Gargara la retragere, punând stăpânire pe întărituri. În ciocnirea asta au fost și pierderi însemnate din amândouă părțile.

— **Noul nunciu papal la Viena.** Din Viena se comunică, că Papa a numit de nunciu în Viena, care demnitare devenise vacantă prin moartea nunciului Banona, — pe contele Scapinelli di Leignigo, secretar papal. Scapinelli a mai fost adus în combinație pentru ocuparea acestei demnități, încă înainte de venirea lui Banona. Atunci, însă, după cum se afirma Scapinelli a refuzat categoric numirea. Noul nunciu se trage din veche familie aristocrată, înrudită cu familia princiară D'Este. Deodată cu această numire, Papa l-a ridicat la rangul de episcop titular. În politica bisericească nunciul reprezintă direcția moderată.

— **Evadarea căpitanului Lux.** În legătură cu senzaționala evadare a căpitanului francez Lux, din închisoarea militară dela Glatz, se comunică, că în Cracovia a fost arestat spionul Pelka, bănuț că el ar fi ajutat pe căpitan la evadare. La interogatoriu luat de prefectul poliției, Pelka, a recunoscut sub greutatea dovezilor, că el a fost acela care i-a înlesnit scăparea căpitanului arestat pentru spionaj. Acest Pelka este un temut spion militar. Cu prilejul perchezității domiciliare s'a aflat asupra lui un însemnat număr de acte de importanță mare, între cari și o scrisoare a căpitanului Lux, în serviciul căruia stotea.

— **Moștenirea lui Ferrer.** Amintisem la timpul său, că în jurul moștenirii revoluționarului Ferrer, s'a iscat un grav conflict, între biserică și moștenitori. Anume la pertractarea rămasului, biserica a ridicat pretenția ca averea lui Ferrer i-s'ar cuveni ei, ca desdăunare, pentru pierderile suferite în urma activității publice a revoluționarului decedat. Această pretenție nebazată a stârnit consternația întregii lumi. Și după puterea ce-o are în Spania biserica, se putea aștepta la o judecare pe seama ei a averii.

De ceea este primită cu doplină satisfacție, sentința înaltului tribunal militar din Madrid, care a respins pretenția absurdă a bisericeii, recunoscând de singuri moștenitori, familia lui Ferrer.

— **După alegerile din Germania.** Din Königsberg (Prusia) se comunică: Cu toate că alegerile parlamentare s'au încheiat, agitația nu s'a potolit încă. În multe orașe se întâmplă zilnic incidente între aderenții partidelor contrare. Un caz demn de remarcat s'a întâmplat și în Laitha-Wehlau.

Partidul liberal ținea tocmai ședință când două detențiuni, urmate de spargerea ferestrelor clubului, au oprit deodată discuțiile. Se produsese mare panică, crezându-se că împușcăturile vor urma. Spre fericire însă, făptuitorul n'a avut intenția să facă moarte de om ci numai se spărie pe cei întruniți.

Chemându-se poliția, aceasta a constatat, că făptuitorul este un medic, conservator sadea, care își avea domiciliul în imediată apropiere de clubul liberalilor. Necăjit de înfringerea conservatorilor, a crezut că se poate răsbuna pe liberali, slobizind două gloanțe de revolver în sala lor de ședință. Necăjitul medic a fost arestat.

— **Numărul catolicilor din lume.** În anuarul bisericeii catolice găsim următoarele date privitoare la numărul total al catolicilor din lumea întreagă:

În Europa sunt 188,577.058 de catolici; în Asia 12,661.498; în Australia 1,244.055; în Africa 2,689,839 și în America 87,614.655. În total: 292,787.085.

— **O prezentare neplăcută.** Foarte ușor se putea sfârși cu o catastrofă, dar cunoștința legată în împrejurări destul de neplăcute — despre care vreau să vă vorbesc — totuși era preferabilă urmărilor între cari a început. A avut loc pe una dintre marile străzi ale Parisului, între cunoscutul filantrop american Pieront Morgan și arhiducele Boris de Rusia. Cel dintâi se întorcea dela operă — târziu în noapte — și luând automobilul a plecat acasă. Pe drum șoferul a dat automobilului viteză maximă, și ajungând în Avenue Kleber s'a isbit cu toată puterea de un alt automobil ce făcea drumul în direcțiune adversă. Amândouă vehiculele s'au zdrobit și stăpânii apropiindu-se unul de altul — după ce rămăseseră teferi — s'au prezentat cerindu-și scuzele reciproc. Pe urmă au plecat pe jos acasă. Unul era arhiducele Boris de Rusia.

— **Logodnă.** D-șoara Cornelia D. Popescu fiica vrednicului preot Damian Popescu din Ofcea, și dl Ioan Alămorianu, stud. med. din Mag își anunță logodna.

Felicitările noastre.

x **Oferă albituri pentru mirese, lucru propriu, în executare solidă și specială: Heim L. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.**

— **Cununie.** D-șoara Elena Păscuțiu din M. Radna și d. Petru Șiantiu din Ghiroc își anunță cununia care se va celebra în 4 Febr. (22 Ian.) s. c. la orele 4 p. m. în biserica gr.-or. rom. din M. Radna.

Felicitările noastre!

— **Soartea vaporului „Bregenz”.** Am adus într'un număr trecut capturarea vasului „Bregenz”, al societății comerciale austriace Lloyd, din partea Italianilor.

Cazul produsese multă nelămurire crezându-se la început a fi un act de volnicie al flotei italiene, care e câteva zilecaptorase și două vase franceze. După cum scrie însă ziarul „Messagera”, pe baza unei informații demnă de încredere, vaporul „Bregenz” a fost capturat, descoperindu-se pe bord pasageri turci, ofițeri travestiți. Ancheta a aflat, că între prizonieri se află și un maior, care avea destinația să organizeze pentru război, voluntarii beduini din Kyreneica.

— **Lupte naționaliste în Germania.** Sistemul cunoscut al Germaniei aplicat fără nici o rezervă pentru strimtorarea și desnaționalizarea Polonilor subjugăți, a început să-și arate urmările, dând prilej — alături de munca de conservare a elementului polon — la manifestații sângeroase între Germani și studențime mai ales. O astfel de manifestație a avut loc Sâmbătă în orașul Schetz, unde tulburările au luat proporții amenințătoare.

incât a trebuit proclamată starea de asediu. Membrii unei societăți studențești germane din Danzig, au fost cizmăgiți una cu pământul de poporul răsculat. O sută cincizeci de soldați din armata vânătorilor au fost comandați la fața locului pentru a restabili liniștea. Din comunele rurale megieșe s'au cerut deasemeni ajutoare pentru a proveni tulburările poporului în fierbere.

— **Un copil monstru.** Citim în ziarele din țară: Prefectura județului Buzău, a raportat ministrului de interne, că în comuna Păturlage, din acel județ, femeia Maria Dumitru Mihalcea a dat naștere unui copil de sex feminin, având câte șase degete la ambele mâni, lipsindu-i ochii iar gura diformată.

Copilul are deasupra gurei un fel de limbă care îl pune în imposibilitate de a suge.

Fața lui e diformă și amintește pe aceea uraganului, ca constituție fizică e normal dezvoltat. Mama lui e sănătoasă.

— **Sfârșitul unei celebrități.** A început-o între culisele de carton și mucava ale unui chantan din cine știe ce mahala, unde o alungase sărăcia mansardei care o ocerotea alături de părinți și cei șase frațiori mai mici. Dar a fost ursit s'o ducă departe. Azi toată lumea o cunoaște după nume și afișuri. Gaby Deslys a ajuns amanta detronatului rege al Portugaliei și când a apus strălucirea acestuia presa din întreaga lume vorbea de ea ca de un factor cu un rol hotărâtor în această detronare. A ajuns în scurt o celebritate și i-s'au deschis scenele celor mai repute centre ale Europei îmbătând pe mica dansatoare de fericire și încărcând-o de strălucire și averi.

Acum cariera s'a încheiat dar nu cu poezie, ci printr'un gest brusc și prozaic: dansatoarea ia de bărbat pe un burghez american ca ori ce muritoare din lumea de azi.

— **Iarăș sfârșitul lunei.** De o vreme incoace profetiile se succed întocmai ca măcinărie la moară, nu e săptămână să nu citești prin ziare despre cutare profet mincinos care spune cu toată hotărârea că pământul are să se prăpădească. Unul îi dă câteva mii de ani, altul mai puțin, iar unii mai nou, conu Spangler Lee din America spune că în 1915 ne-am dus cu pământ cu tot. Cică are să lungească de pe osie și scăpând din bătămăli va cădea în haos unde se va zdrobi puzderii. O fi și asta ceva, dar vine vorba că lungecând în nimica de ce dracu o să se isbească ca să se sfarme.

Povestea cu prăpădul o mai prevestise odată conu Spangler, dar fiindcă pământul e sănătos crișă, se învărto și acum de par'că i-au dăgerat osiile și puțin a lipsit ca pe urma profetiei lui, ră-

mase de mincună, să se aleagă cu o cizmăgeală de să-i meargă vestea. Ferește Doamne să nu se întâmple și acum ceva le fel

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x Dacă volesti să bei ceai leffin, poți să încerci, căci litru de ram englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de brânse se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

Mșicare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

4 Februarie.

Teatru în Oravița. Reuniunea gr. cat. de cântări „Concordia” din Oravița-română invită la producția teatrală, împreună cu concert și dans, ce va avea loc la 4 Februarie n. în sala dlui I. Nedici. Se va juca „Ciobanul”, monolog comic, și „Nobila cerșitoare”, comedie de V. Alecsandri. Începutul la orele 8 seara.

12 Februarie.

Teatru în Maier. Corul vocal al bisericii gr. or. române din Alba-Iulia-Maier invită la producția teatrală, urmată de joc, ce va avea loc la 12 Febr. n. (30 Ian. v.) în sala redutei orașenești. Se va juca „Moise Păcurarul” de Dr. D. Stoica. Începutul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Curs pentru pantofari și cismari. La școala de specialitate a pantofarilor din Sibiu se va ține pentru pantofarii și cismarii din provincie (cu locuința afară de Sibiu) un curs de 5 luni care se începe la 5 Februarie n. 1912 și se termină la sfârșitul lui Iunie n. c. Instrucția, li-se dă de tot gratuit, ține zilnic de la ora 7—12 a. m. și de la 2—6 după amiazi.

Se predau următoarele obiecte: 1. cunoștințe progătitoare din geometrie și aritmetică, încât acestea se rocer la facerea desenurilor de model,

2. studiu asupra piciorului, asupra materialului de lucru și despre luarea măsurii, și 3. purtare contabilă și industrială.

Hârtia pentru desen și hârtia groasă (Papeckel), hârtia de scris și revizitele de scris cum și cărțile de lipsă; se pun la dispoziție către școală în mod gratuit; tot asemenea se pun la dispoziție locuința și pat gratuit. Afară de aceste favoruri, direcțiunea școlii împarte și câte un ajutoare între acei frecvenți născuți în Transilvania și fiind de confesiunea ortodoxă ori catolică, cari vor da dovezi de hărnicie și se vor dovedi tinge.

La sfârșitul cursului participanții primesc teste de frecvență.

Toți acei măestri și calfe, cari doresc să participe la curs, să-și înainteze rugărilor scrise în mâna proprie, fără zăbavă la directorul Schuster Martin în Sibiu, strada Sag Nr. 29.

Atragem și din parte-ne luarea aminte asupra acestui curs.

Sibiu, 23 Ianuarie n. 1912.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Vic. Tordășianu, prezident. Stefan Dumbrăvescu, notar.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăcere în rate pe lângă garanția de 10 ani

Dentist in Cluj.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

Doine și cântece populare românești, pentru voce și pian, partea II. — de bine apreciatul nostru compozitor Dr. Iustin Cl. Iuga.

Cuprinsul: 1. „Mânțe-te bade amarul” doina. 2. „Vai, vai inimă vai” — doină. 3. „Ce-m'as cu luna în nor — doină. 4. „Lungu-i d'omul Clujului” — doină. 5. „Mor Mărie, mor” — doină. 6. „Oameni fără mintea toată” (solo de tenor piesa populară „Moise Păcuraru”, actul I.) Zădărnice (Nu m'abandona) — romanță populară.

Leon Tolstol.

206

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

El se opri brusc, simțindu-și gâtul strâns de lacrimi. Făcu mai mulți pași în tăcere, cu mișcări infirmate, dar ochii îi străluceau și el reluă cu buzele tremurătoare:

— Când nu va mai fi mărinișie la rășboi nu vom merge să ne batem decât atunci când cauza pentru care ne vom lupta va merita să o plătim cu moartea. Atunci nu va mai fi rășboi pentru simplul motiv că Paul Ivanici îl va fi insultat pe Michael Ivanici. În acest caz toți acești westfalieni și bavarezi pe cari îi conduce Napoleon, nu l'ar fi urmat în Rusia, iar noi nu am fi mers să ne rășboim în Austria și în Prusia fără a ști de ce. Trebuie să înțelegem că rășboiul e cea mai ordinară dintre fapte, de aceea nu trebuie să ne jucăm de-a rășboi. Necesitatea aceasta oribilă trebuie însă primită cu gravitate și după lungi chibzuiri. Trebuie să renunțăm la minciună. Dar acum, vezi, rășboiul e o distracție a celor leneși și frivoli... Căstă militară e cea mai cinstită din toate. Scopul rășboiului esteuciderea, iar armele lui: tradarea, spionajul, devastarea, jaful, înșelătoria și minciuna cari urmăresc azi giretlicuri militare. Moravurile castei soldățești sunt lipsa de libertate, adică disciplina, lenea, ignoranța, cruzimea și corupțiunea. Și cu toate astea, ea este clasa socială cea mai cinstită dintre toate. Toți împăra-

ții și regii, afară de împăratul Chinei, poartă uniforma militară și acela care a ucis mai mulți oameni este cel mai bine răsplătit. Ei se întâlnesc, așa cum va mâne, pentru a se omorî unii pe alții, mii de oameni vor fi ucisi sau răniți, și apoi vor mulțumi lui Dumnezeu că le-a ajutat să nimicească atâtea suflete. Ei măresc chiar numărul morților, fiindcă știu că cu cât vor fi ucis mai mult su atât mai mare le va fi meritul. Cum poate Dumnezeu din cer să-i vadă și să-i audă! strigă prințul Andrei cu o voce lătrătoare...

„Ah! prietenul meu. Ah! sufletul meu, reluă el deodată, cât de amară mi-e viața de câțva timp. Văd că am început să înțeleg prea multe lucruri. Nu este bine pentru om să guste din arborele științei binelui și al răului... Dar nu voi mai suferi mult... Dar ție-ți este somn; merg și eu să mă odihnesc. Intoarce-te la Gorki.

— O, nu! făcu Pierre.

— Intoarce-te acasă; e bine să dormi puțin înainte de luptă.

El se apropie repede de Pierre, îl strinse în brațe și-l sărută.

Du-te, adio!... strigă el. Ne vom vedea noi? Nu...

El se întoarse și intră cu zor în șopron.

Era întunec și Pierre nu putea lămuri expresia chipului prințului Andrei: fusese el iritat ori iubitor? Pierre rămase câțva tăcut, întrebându-se dacă trebuia să-și urmeze prietenul ori să se retragă?

„Nu, el n'are nevoie de mine, se hotărî Pierre, știu eu, că aceasta a fost cea din urmă întrevodere a noastră”.

El scoase un suspin și se întoarse la Gorki.

XXIX.

La 25 August, în ajunul luptei din Borodino, prefectul palatului lui Napoleon, d. de Bosses și colonelul

Eaboir sosiră, cel dintâi din Paris, al doilea din Ma-

la Valonyeus unde se afla cartierul general împăratului. D. de Bosses se îmbracă cu hainele sale de câmp și trimițând înainte darul pe care-l aducea împăratului intră cel dintâi în cortul lui Napoleon, apoi, tot de vorbă cu aghiotanții cari-l înconjurau, el începuse despacheteze lada.

Napoleon nu ieșise încă din camera sa, unde își avea cea toaleta. Sforând și scoțând sunete nearticulate prezenta valetului care-l fricționa, când spatele lui când pieptul său cel gros. Un valet răspânda pe pul bine hrănit al împăratului o cantitate de cau de logne, cu o expresie care voia să spună că n'are știu unde să verse parfumul și cum trebuia să-l țină. Părul cel scurt al lui Napoleon era ud leorcă și de frunte, dar fața sa cu toate că era galbenă și buhavă, exprima mulțumirea fizică. „Mai tare tare” striga el, răsucindu-se.

Un aghiotant intră în odaie pentru a spune împăratului câți prizonieri fuseseră făcuți în încăle din ajun.

— Nu s'au făcut prizonieri? strigă Napoleon preferă mai bine să fie omorîți? Cu atât mai rău armata rusească. Și mai tare! strigă el feciorului frecă spatele cu o perie aspră... Fă să intre Bosses și pe Faboier.

Doi valetii îmbrăcară în grabă pe Majestat și Napoleon în uniforma albastră a Gardei intră pas ferm și zorit în sala de primire.

De Bosses se grăbi să așeze pe două scaune împărătesei. Napoleon ghici numai decât că ieșea o surpriză și nevoind să-l lipsească pe de de această plăcere, se prefăcea că nu vede nimic chemă pe Faboier.

Prețul 2.50 cor., pentru România 3 Lei. Editura autorului.

Se află de vânzare la autor în Gherla (Szamosujvár) și la toate librăriile românești.

„Noua Revistă Română” de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru cu următorul cuprins:

Noutăți: Un portret al dlui P. P. Carp. Alegerile în Germania.

Chestiuni sociale: Ramiro Ortiz, cof. de l. lit. italiană la universitatea din București. — Două epoci din viața suflătoare a Italiei moderne.

Ar. C. Murgescu. — Bacșiul.

Gh. Pribeag. — O vizită la un ospiciu de idioti.

Științe: I. Bruckner. — Filosofia lui William James.

Literatură: I. Greculescu. — Mare și Veneră. I. Chiru-Nanov. — În preajma Ceahlăului.

Polemice: Nerva Hodos. — Cazul Russo.

Insemnări: D. Densușianu și Symbolismul. — Moș Gheorghe la Expoziție. — Ary Murru. Intr'o dimineață de iarnă. — Fabula în politică. — Secături entuziaste.

Revista revistelor: Drepturile femeii. — Săptămâna politică și culturală. — Ramuri. — Arhiva. — Le Courrier européen. — Mercure de France.

Memento.

„Consinzeana” revistă literară ilustrată, săptămânală Nr. 4—1912 cu următorul cuprins:

Ioan Borcia: Călătoria micului Ozail (traducere); I. U. Soricu: Nu am cerut iubirea (poezie); M. Gașpar: Sub Stefan-Vodă (nuv. ist.); Seb. Bornemisa: Serisoare (poezie); A. Fogazzaro: Misterul poetului (roman trad.); Emil A. Chiffa: Elegie (poezie); R. Milescu: O cură cu efect (umorescă); Goethe: Pescarul (poezie trad.); Flori de-o zi; Rînduri mărunte; Scrisori dela Redacție; Ghiciri ilustrate; Cronică feminină; Bibliografie.

La Librăria Tribuna se află de vânzare „Gazeta Ilustrată” din București. Până acum au apărut Nrii 1, 2, 3, 4 și 5. Prețul unui număr e 25 fil. plus 5 fil. porto.

„Flacăra” cea mai bună revistă literară, artistică și socială începând cu numerii 2—13. Prețul unui număr 16 bani plus porto.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria Tribuna”:

Din celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut

„RĂSBOIU ȘI PACE”

volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curînd.

Impăratul ascultă în tăcere și cu un aer sever povestirile lui Faboier asupra eroismului și devotamentului armatei sale care se bătuse la Salamanca, la cealaltă extremitate a Europei, și care era animată de o singură dorință: de a se arăta demnă de împăratul ei, și care n'avea decât singură teamă: aceea de a-i dispăcea. Rezultatul bătăliei fusese nefavorabil. Napoleon făcu mai multe observațiuni ironice, ca și cum nu s'ar fi îndoit niciodată că în lipsa sa, lucrurile nu s'ar fi putut petrece altfel.

— Trebuie să-mi iau revanșa la Moscova, zise Napoleon. La revedere, adăugă el, și-l chemă la sine pe de Bosset care avusese timp să-și pregătească surpriza și s'o acopere cu un val.

De Bosset salută adânc, ca unul din acele saluturi de curtean francez, cum numai vechii servitori ai Bourbonilor știau să-l facă; apoi se apropiă de împărat și îi remisese un plic.

Napoleon îl trase de urechi și-l întrebă voios:

— Te-ai grăbit, sunt foarte mulțumit. Și ce se mai spune la Paris? adăugă el, și deodată expresia-i severă se preschimbă într'una din cele mai binevoitoare.

— Sire, tot Parisul deplânge absența voastră.

Cu toate că Napoleon știa că aceasta nu era adevărat, vestea îi făcu totuși plăcere. El atinse din nou cu mâna urechia dlui de Bosset.

— Regret din tot sufletul că ai fost silit să faci pentru mine o călătorie așa de lungă, făcu el.

(Va urma.)

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.
Vasile Trifa, Mogoș. Am primit 28 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nișin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in
BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo”).

Un viier caută slujbă la o domnie din România. — Se pricepe la toate lucrurile cari se recer la o viiă oltoită în americană. — A se adresa: **George Chilb alui Ghița în Muszka, casa Nr. 116. (Comitatul Arad).**

Pregătește: butoaie, vane în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.
MARE DEPOZIT!
FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE
WESZELY BÉLA
PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,
→ LIPOVA. ←

In atenția comicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul veri cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 1 60
Portorico 1/2	» 1 90
Cuba 1/2	» 2 —
lava aur	» 1 70

Cafea prăjită:
(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 1 00
Calitate fină 1/2	» 2 20
Mixt-ră foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Chlgr.	» 2 60

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 2 50
Tea de Congo 1/2	» 3 —
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	» 5 —
Tea imperia ă foarte fină 1/2	» 6 —
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	» 6 —
Mixtu ă excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Chlgr.	» — 80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1 00
1 litru rum fin de Brazilia	» 3 40
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	» 3 50

Renumitul „ARDEIU KOTÁNYI” se vinde în cutii originale.

Kotányi János,
mare comerciant de cafea și tea.
(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și
ARAD, József fõherceg-ut Nr. 3.
In edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár”
Nr. telefonu-ului 809.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului

IFJ. FAZAKAS FERENCZ

Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparher) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primește și ecsecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinelor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

KUN ENDRE,

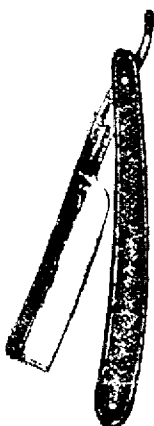
atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa. I. é. v. a. y., viz. a. viz.
de Tribunal.

Se recoman. pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțite, ca cuțite pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cojocari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

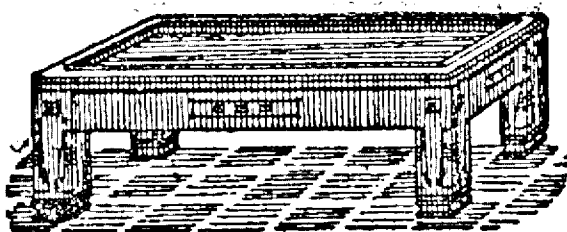
La trimiterea a 6 brice barbierilor
se scotese taxa sumal pentru 5.

Premiat la expoziție cu medalie de aur

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József

prima fabrică a deleană de biliarde și simplă-le în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

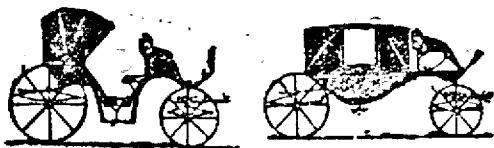
Primește aranjarea completă a catenelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliard
noui și vechi, bile, cheuri, etc. Firma fondată
la 1875. La dorință face și țirg de schimb

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public, că mi-am aranjat în
Timișoara, Piața George Nr. 4.
un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează
de o mai amănunțită recomandare,
augurându-mi în schimb încrede-
rea în satisfacerea ori-cărei pre-
tenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de *ferărie, șelărie*
și *lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de
4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65
ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea
mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu
abur, benzin și olei, mașini de semănat și
și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă pre-
țurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez
moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini,
motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez lu-
minare cu acetelin și vând obiectele neessare.
La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comercială.

Pálmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

ȚIMBALE!

Țimbele inventate de mine, cele mai
moderne, cu organism dublu de oțel, foarte
trainice și de o re-onanță deosebită se pot
comanda numai dela mine, cu prețurile
cele mai moderate, pe lângă ga-
ranție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurunturi, la cerere, se trimit gratis. Core-
pondența intrucât se poate să se facă în limba
ungurească, germană sau sârbească.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,
Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

Aduc la cunoștința on. public din loc și
provincie, că au sosit noi transporturi de
articole sudice și anume: *Curmale* cali-
tatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*.
Castane de Tirol, *alune italienești*, și
nuci de Cocus, *portocale dulci*, *lămâi*
coapte, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru*
ceai, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate.
Rum englezesc și francez; toate cu pre-
țuri moderate. — Mare asortiment în
bomboane de Crăciun, *cafeă prăjită*, tot-
deauna proaspătă, diferite compoziții din
8 feluri. — faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnățării și mezeluri.

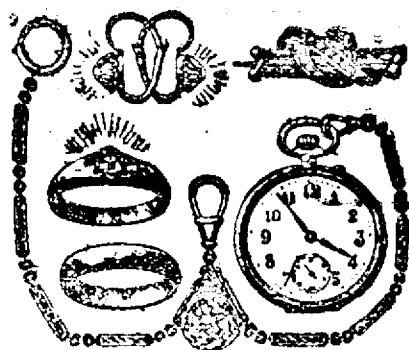
Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită,
porc, vițel, oaie și miel, carne de porc
afumată, cârnățării, slănină și unsoare
în gros și în detail. La dorință liferează
unsoare topită în vase proprii. — Cum-
părătorilor vechi dă scădere la preț.
Serviciu prompt! — Cereți catalog!

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de
aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux
în argint și articole optice. În atelierul meu
se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume
giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibliu

Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos.

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac elegante și solid lucrate, pentru domni 9 cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu șrețe, cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru dame numai 7 cor. Ghete de box pentru copil dela 1—5 ani cor. 260, dela 5—10 ani cor. 360, dela 10—15 ani cor. 560. Ce ui-ce nu va fi mulțămît cu ghetete trimise, i-se vor retrimite banii. — Cremă și tocuri de gumă la fiecare păreche gratis.
EBERSTEIN HENRIK,
pantofar în Lugos.

Dacă stropești cu „FORHIN”

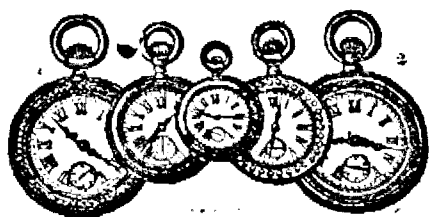

- I** — ai mai puțină bătaie de cap,
- II** — a lucru mai puțin,
- III** — a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este **MICTURĂ DE BORDÓ** adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de trnzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămîtă și recunoștință. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica
„FORHIN” BUDAPEST, VI., VAGZI-UT 93.

H. Miklós J.

ciasornicar,
Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11
Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de
CIASORNICE

de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și articli opuci. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate Oficio.
Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

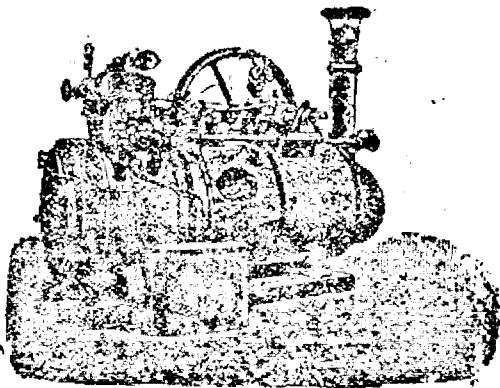
MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la
Prima fabrică de mobile
PETRUȚIU & PLATZ
Sibiu—Nagyszeben, Strada Săril—Salzgasse 37.
Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat în nte de a-și procura mobile să binevoiescă a cerceta, (și fără a cumpăra) **MAREA EXPOZIȚIE** de totfelul de mobile de artă și simple, care stă z lnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de **SCULPTURĂ** și **TAPIȚERIE** de primul rang.
Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

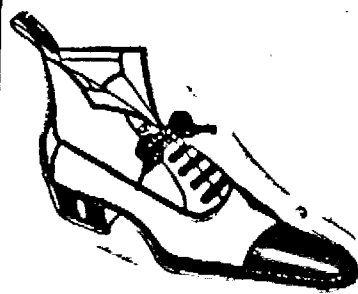

Aduc la cunoștință on. public, că atelierul meu de cazane l'am înouit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petroleu, spirit și chiar și cazane la locomobile.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

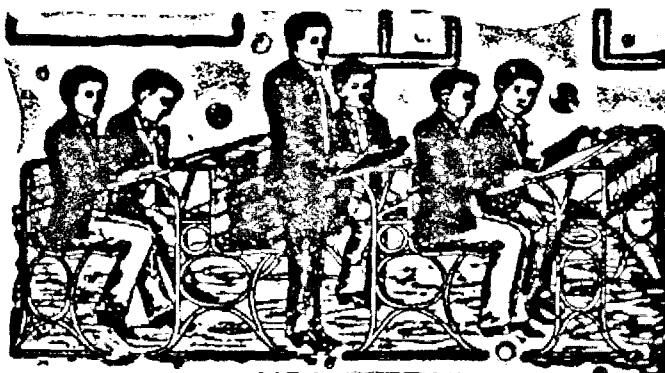
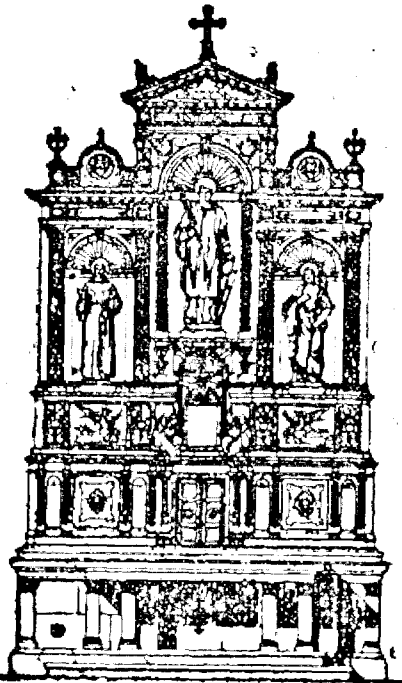
prăvălia sa de încălțăminte
pregătite în atelierul său, după cerințele model și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Gaál József,

măsar,
Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.
Liferează cu preț ieftin articole de măsurie pentru biserici, școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuielilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Cele mai moderne **mobile de fier și aramă** și cele mai practice **bănci higienice de școală** și mobiliarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se liferează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparații
se fac în acuratețe.

Gustav Zimmermann

Sibiu - Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

**Ligeti
Sándor**

colorator de geamuri, ateli
industrial pentru mozaici
de sticlă și rame de aram

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. s

Lucrează artistic geamuri c
biserici colorate, mozaicu
de sticlă și rame de aram
dela cele mai simple până
cele mai complicate, cu pr
țuri moderate. — Geamuri
aproape tuturor bisericilor gr
cat. sunt lucrate în atelier
meu, între cari și ferestri
bisericii noi zidite din Szász
Ujfalu (lângă Aiud) toate sun
lucrate în atelierul meu propriu

Georg Barthelmie

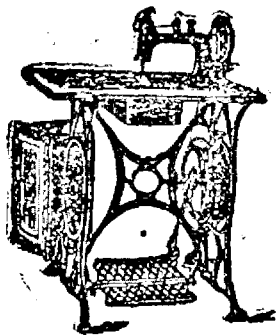
mechanic

Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit,
dictat și de cusut, apoi pentru aparate
electrice și fizice, lampe electrice de
buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie
— de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

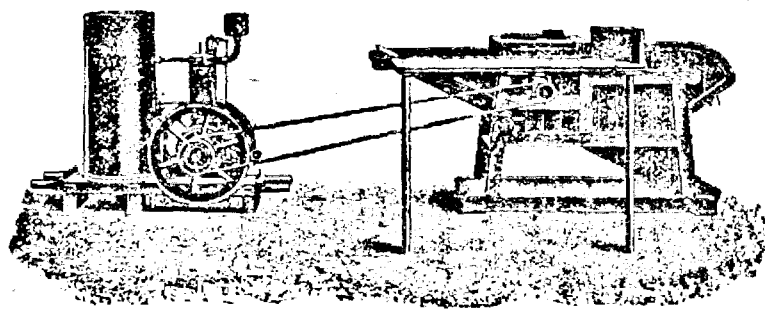
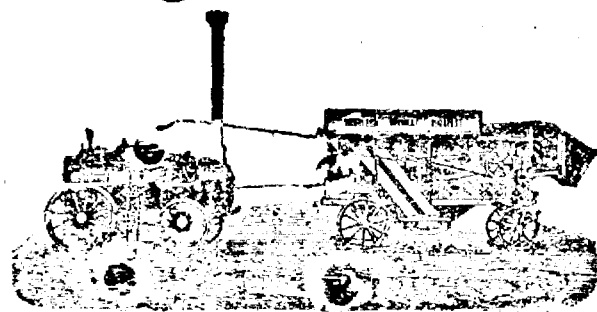
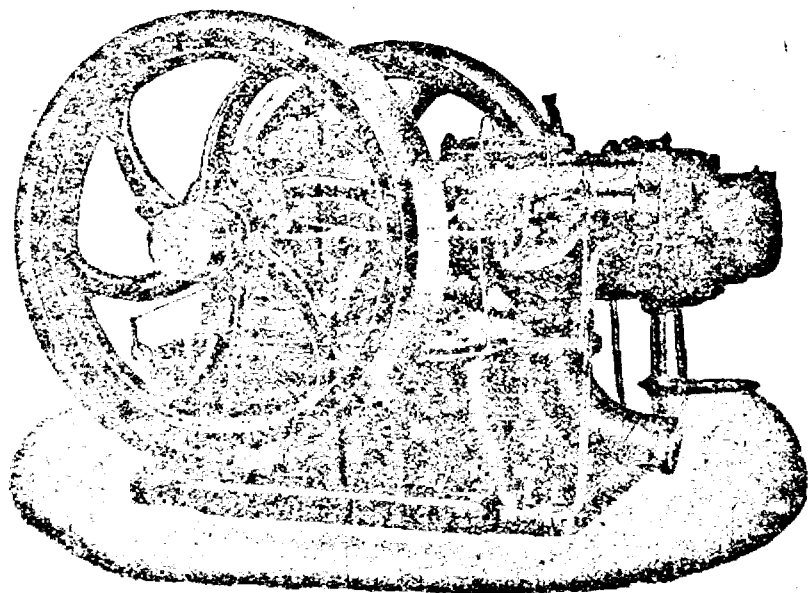
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru tri
rat și cu prospecte pentr
mori servim bucuros, c
ventual pentru primire
lucurilor acestora și f

cerea contractul
mergem la fața lo
cului pe spesel
noastre.